

European Aviation Safety Agency

ISSN 1831-1636

ATHBHREITHNIÚ SÁBHÁILTEACHTA BLIANTÚIL 2007

ATHBHREITHNIÚ SÁBHÁILTEACHTA BLIANTÚIL 2007

CLÁR ÁBHAIR

04		ACHOIMRE FEIDHMIÚCHÁIN
05	1.0	RÉAMHRÁ
05	1.1	Cúlra
05	1.2	Raon feidhme
06	1.3	Ábhar na tuarascála
07	2.0	FORBAIRT STAIRIÚIL NA SÁBHÁILTEACHTA EITLÍOCHTA
10	3.0	AERIOMPAR TRÁCHTÁLA
10	3.1	Eitleáin
10	3.1.1	Tionóiscí marfacha
11	3.1.2	Rátaí tionóisce marfaí
12	3.1.3	Tionóiscí marfacha in aghaidh chineál na hoibríochta
14	3.1.4	Catagóirí tionóisce
16	3.2	Héileacaptair
16	3.2.1	Tionóiscí marfacha
17	3.2.2	Tionóiscí marfacha in aghaidh chineál na hoibríochta
18	3.2.3	Catagóirí Tionóisce
21	4.0	EITLÍOCHT GHINEARÁLTA AGUS OBAIR AERGA, AERÁRTHAÍ OS CIONN 2 250 KG MTOM
23	4.1	Catagóirí tionóisce — Eitlíocht ghinearálta
23	4.2	Catagóirí tionóisce — Obair aerga — Eitleáin
25	4.3	Eitlíocht ghnó — Eitleáin
26	5.0	AERÁRTHAÍ ÉADROMA (MAIS FAOI BHUN 2 250 KG)
27	5.1	Tionóiscí marfacha
28	5.2	Catagóirí tionóisce
30	6.0	GNÍOMHARTHA SÁBHÁILTEACHTA NA GNÍOMHAIREACHTA
30	6.1	Caighdeánú
31	6.2	Deimhniúchán
32	6.3	Déanamh na Rialach
34	6.4	SAFA
35	6.5	Tionscnamh Sábháilteachta Straitéiseach na hEorpa (ESSI)
35	6.5.1	Foirne sábháilteachta ESSI
38		AGUISÍN
38		Aguisín 1: Nótaí ginearálta ar bhailiú agus ar chaighdeán sonraí
39		Aguisín 2: Sainmhínithe agus Acrainmneacha
41		Aguisín 3: Liosta figiúirí agus táblaí
42		Aguisín 4: Liostú na dtionóiscí marfacha (2007)
45		SÉANADH

ACHOIMRE FEIDHMIÚCHÁIN

Bliain mhaith ba ea 2007 maidir le sábháilteacht eitlíochta sibhialta san Eoraip. Thit líon na dtionóiscí marfacha san aeriompar tráchtála ó 6 sa bhliain 2006 go 3 sa bhliain 2007, ceann de na méideanna is ísle le deich mbliana anuas. Sa bhliain 2007, níor tharla ach cúig faoin gcéad de na tionóiscí go léir san aeriompar tráchtála ar fud an domhain le heitleáin a cláraíodh i mBallstát den Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Eitlíochta (EASA MS). Tá an ráta tionóisce marfaí d'oibríochtaí paisinéara sceidealta níos ísle go mór san Eoraip ná sa chuid eile den domhan. Thit líon na dtionóiscí marfacha le haghaidh oibríochtaí aeriompar tráchtála héileacaptair san Eoraip ó cheithre cinn sa bhliain 2006 go dtí ceann amháin sa bhliain 2007 chomh maith.

D'fhan líon na dtionóiscí marfacha le heitleáin agus héileacaptair mar a bhí a bheag nó a mhór, maidir le hobair aerga agus oibríochtaí eitlíochta ginearálta. Is é an chatagóir tionóisce is minice ná 'caillteanas smachta san eitilt' (LOC-I) maidir leis na cineálacha seo oibríochta. Is cosúil gur lú i bhfad an ról a bhíonn ag cúrsaí teicniúla.

Don dara huair, bhailigh an Ghníomhaireacht sonraí tionóisce maidir le haerárthaí éadroma (mais faoi bhun 2 250 kg) ó EASA MS. Go ginearálta, bhí líon na dtionóiscí don chatagóir aerárthaigh seo níos lú ná mar a bhí sa bhliain 2006. Feictear don Ghníomhaireacht, ámh, go bhfuil a thuilleadh comhchuibhithe ag teastáil maidir le sonraí a bhailiú agus a roinnt ar na Stáit.

Tugann *an t-Athbhreithniú sábháilteachta bliantúil* forbhreathnú ar bhearta um shábháilteacht eitlíochta a cuireadh i gcrích i Stiúrthóireachtaí éagsúla an EASA chomh maith. Tá an Stiúrthóireacht um Dheimhniúchán freagrach as aer-acmhainneacht tosaigh agus leanúnach, maidir le táirgí, páirteanna agus fearas aerloingseoireachta. Tá rialacháin nua nó leasuithe ar rialacháin láithreacha á ndréachtadh ag an Stiúrthóireacht um Dhéanamh Rialach chun ard-chomhchaighdeán um shábháilteacht eitlíochta san Eoraip a áirithiú. Sa Stiúrthóireacht um Chaighdeánú déantar monatóireacht ar chomhlíonadh na rialacha seo.

Ón 1 Eanáir 2007 i leith, tá EASA freagrach as an mbunachar sonraí Meastóireacht Sábháilteachta ar Aerárthaí Iasachta (SAFA) a bhainistiú agus a fhorbairt a thuilleadh. Dá bhrí sin rinneadh an bunachar sonraí a aistriú, go rathúil, ó na Comhúdaráis Eitlíochta (JAA) go dtí an Ghníomhaireacht, agus déantar anailís go rialta.

Rinneadh dul chun cinn mór maidir le Tionscnamh Sábháilteachta Straitéiseach na hEorpa (ESSI) sa bhliain 2007. Fad is a bhíothas ag daingniú na hoibre sa dá fhoghrúpa a bhí bunaithe cheana féin, Foireann Sábháilteachta Eitlíochta Tráchtála na hEorpa (ECAST) agus Foireann Sábháilteachta Héileacaptair na hEorpa (HEST), seoladh tríú crann taca an tionscnaimh. Tionóladh cruinniú bunaidh Fhoireann Sábháilteachta Eitlíochta Ginearálta na hEorpa (EGAST) i mí Dheireadh Fómhair 2007 agus bhí breis is 60 rannpháirteach. Is í aidhm na foirne seo ná an tsábháilteacht a chur chun cinn, feabhas a chur ar bhailiú agus anailísiú sonraí, chomh maith le deachleachtas a roinnt ar phobal scaipthe na heitlíochta ginearálta.

1.0 RÉAMHRÁ

1.1 Cúlra

Tá an eitilt ar cheann de na modhanna taistil is sábháilte dá bhfuil ann. Toisc an t-aerthracht a bheith ag dul i méid i gcónaí, tá comhthionscnamh ag an leibhéal Eorpach de dhíth chun an t-aeriompar a choinneáil sábháilte agus inbhuanaithe. Tá an Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Eitlíochta (EASA) ag croílár straitéis an Aontais Eorpaigh um shábháilteacht eitlíochta. Forbraíonn an Ghníomhaireacht rialacha comhchoiteanna um shábháilteacht agus um chomhshaol ag an leibhéal Eorpach. Déanann sí monatóireacht ar chomhlíonadh caighdeán chomh maith, trí iniúchtaí sna Ballstáit, agus soláthraíonn sí saineolas, oiliúint agus taighde teicniúil. Oibríonn an Ghníomhaireacht i gcomhar leis na húdaráis náisiúnta atá ag leanúint ar aghaidh ag déanamh tascanna oibríochtúla, amhail Deimhnithe Aer-Acmhainneachta a eisiúint d'aerárthaí aonair, agus píolótaí a cheadúnú.

D'fhoilsigh EASA an cháipéis seo chun an pobal a chur ar an eolas maidir leis an leibhéal sábháilteachta ginearálta i limistéar na heitlíochta sibhialta. Soláthraíonn an Ghníomhaireacht an t-athbhreithniú seo ar bhonn bliantúil mar a ceanglaíodh le hAirteagal 15(4) de Rialachán (CE) Uimh 216/2008 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle den 20 Feabhra 2008. Féadfar anailís ar eolas a fuarthas ó ghníomhaíochtaí monatóireachta agus forfheidhmithe a fhoilsiú léi féin.

1.2 Raon feidhme

Cuireann an tAthbhreithniú sábháilteachta bliantúil seo staidreamh ar fáil maidir le sábháilteacht eitlíochta sibhialta san Eoraip agus ar fud an domhain. Tá an staidreamh grúpáilte maidir le cineál oibríochta, amhail aeriompar tráchtála, agus maidir le catagóir aerárthaigh, amhail eitleáin, héileacaptair agus faoileoirí.

Bhí rochtain ag an nGníomhaireacht ar fhaisnéis tionóisce agus staidrimh a bhailigh an Eagraíocht Eitlíochta Sibhialta Idirnáisiúnta (ICAO). Tá sé ina cheanglas ar na Stáit, de réir Iarscríbhinn 13 ICAO 'Aircraft accident and incident investigation [Im-scrúdú Tionóisce agus Teagmhais um Aerárthaí]', eolas a thabhairt don ICAO ar thionóiscí agus theagmhais thromchúiseacha a bhain d'aerárthaí a raibh uas-mhais éirithe dheimhnithe (MTOM) os cionn 2 250 kg acu. Dá bhrí sin baineann formhór an staidrimh san athbhreithniú seo le haerárthaí a bhfuil a mais níos mó ná seo. Chomh maith le sonraí an ICAO, iarradh ar Bhallstáit EASA (EASA MS) sonraí tionóisce um aerárthaí éadroma a fháil do na blianta 2006 agus 2007. Chomh maith leis sin, fuarthas sonraí oibríochta um aerárthaí le haghaidh aeriompar tráchtála ón ICAO agus ón Institiúid um Shábháilteacht Aeriompair NLR araon.

San athbhreithniú seo is ionann 'an Eoraip' agus 'Ballstáit EASA' agus 27 Ballstát an AE móide an Íoslainn, Lichtinstéin, an Iorua agus an Eilvéis. Sanntar an réigiún de réir Stát Clárlainne an aerárthaigh thionóisce.

Tugtar aird ar leith sa staidreamh ar thionóiscí marfacha. De ghnáth déantar na tionóiscí seo a dhoiciméadú go maith go hidirnáisiúnta. Cuirtear figiúirí i láthair a chuimsíonn tionóiscí neamh-marfacha chomh maith.

Tá níos mó sonraí maidir le rátaí tionóisce eitleáin, héileacaptair agus tionóiscí aerárthaigh éadroim san Eoraip san *Athbhreithniú sábháilteachta bliantúil* seo ná mar a bhí sna tuarascálacha do 2006 agus 2005 roimhe seo. De réir mar a thagann feabhas ar fhoinsí sonraí, cuirfear le hábhar na n-athbhreithnithe sábháilteachta bliantúla sa todhchaí.

1.3 Ábhar na tuarascála

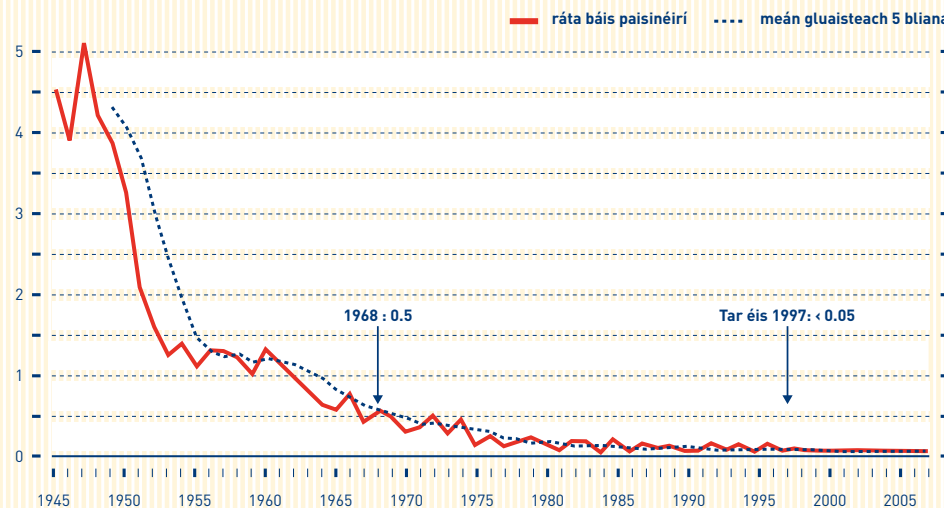
Tugann Caibidil 2 forbhreathnú ar fhorbairt stairiúil na sábháilteachta eitlíochta. Tugtar staidreamh maidir le hoibríochtaí aeriompar tráchtála i gCaibidil 3. Tugann Caibidil 4 sonraí maidir le heitlíocht ghinearálta agus obair aerga. Clúdaíonn Caibidil 5 tionóiscí le haerárthaí éadroma sna EASA MS.

Tá forbhreathnú ar shainmhínithe agus acrainmneacha chomh maith le heolas breise ar na catagóirí tionóisce le fáil in Aguisín 2: .

2.0 FORBAIRT STAIRIÚIL NA SÁB-HÁILTEACHTA EITLÍOCHTA

Ó 1945 i leith, tá rátaí na dtionóiscí ina bhfuair paisinéirí bás (seachas gníomhartha trasnaíochta neamhdhleathacha i gcoinne eitlíocht shibhialta) á bhfoilsíú ag ICAO maidir le hoibríochtaí iompar tráchtála sceidealta. Tá na figiúirí thíos bunaithe ar rátaí tionóisce a foilsíodh i dTuarascáil Bhliantúil Chomhairle an ICAO. Tá na rátaí don bhliain 2007 bunaithe ar réamh-mheastacháin.

FIGIÚR 1 Básanna paisinéirí ar fud an domhain in aghaidh 100 milliún de mhílte paisinéara, oibríochtaí iompar poiblí sceidealta, seachas gníomhartha trasnaíochta neamhdhleathacha

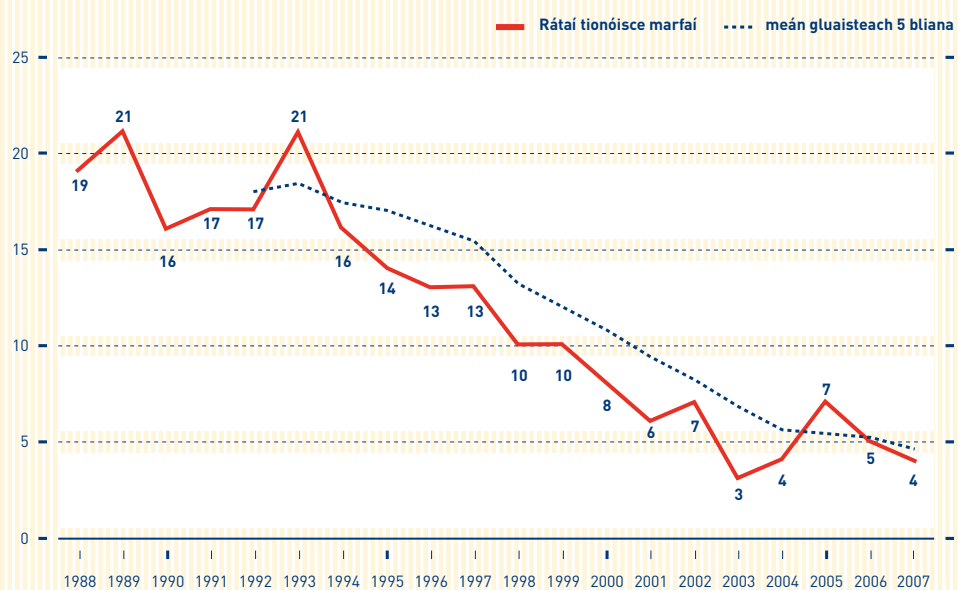

Taispeánann na sonraí i Figiúr 2.1 go bhfuil sábháilteacht na heitlíochta tar éis feabhsú ó 1945 ar aghaidh. Bunaithe ar líon na mbásanna paisinéara in aghaidh gach 100 milliún míle a eitlíodh, thóg sé 20 bliain (1948 go 1968) chun an chéad fheabhsú iolraithe faoi deich a bhaint amach, ó 5 go 0.5. Baineadh amach feabhsú eile iolraithe faoi deich i 1997, 30 bliain ina dhiaidh sin, nuair a bhí an ráta tar éis titim faoi bhun 0.05. Meastar gur thit an ráta don bhliain 2007 go dtí 0.014 básanna in aghaidh gach 100 milliún míle a eitlíodh.

Ón bhfigiúr seo is cosúil gur ráta tionóisce comhréidh atá ann le blianta beaga anuas. Baineann sé seo leis an scála a úsáideadh go déanach sna 1940í chun na rátaí arda a thaispeáint.

I dTuarascáil Bhliantúil na Comhairle, tugann ICAO freisin rátaí tionóisce a bhaineann le tionóiscí ina bhfuair paisinéirí bás. Tá gluaiseacht an ráta seo le fiche bliain anuas léirithe i bhFigiúr 2.

FIGIÚR 2 Ráta na dtionóiscí ar fud an domhain ina bhfuair paisinéirí bás in aghaidh 10 milliún eitilt, oibríochtaí iompar tráchtála sceidealta, seachas gníomhartha trasnaíochta neamhdhleathacha

D'éagsúlaigh ráta na dtionóiscí ina bhfuair paisinéirí bás in oibríochtaí sceidealta (seachas gníomhartha trasnaíochta neamhdhleathacha) in aghaidh 10 milliún eitilt ó 19 (1988) go 21 (1993) agus níor tharla aon fheabhsú ó 1987 go 1993. Ón bhliain sin, thit an ráta go leanúnach go dtí 2003, nuair a shroich sé a luach is ísle, a trí. Tar éis méaduithe in 2004 agus 2005, i gcomhar le líon laghdaithe na dtionóiscí marfacha thit an ráta sa bhliain 2007 go dtí a ceathair. Ba chóir a mheabhrú go bhfuil athruithe suntasacha sa ráta tionóisce maidir le hoibríochtaí sceidealta i ngach réigiún domhanda. (Figiúr 3).

FIGIÚR 3 Ráta na dtionóiscí marfacha in aghaidh 10 milliún eitilt in aghaidh an réigiúin domhanda (2000–07, oibríochtaí paisinéara sceidealta agus oibríochtaí lastais)

Taispeánann Figiúr 3 meánráta na dtionóiscí marfacha in aghaidh 10 milliún eitilt ó 2000 go 2007, in aghaidh an réigiúin domhanda. Cuimsíonn réigiún Mheiriceá Theas Meiriceá Lár agus an Mhuir Chairib. Tá na rátaí tionóisce marfaí is ísle ar domhan ag réigiún Mheiriceá Thuaidh, réigiún na hÁise Thoir agus réigiún EASA MS.

3.0 AERIOMPAR TRÁCHTÁLA

Déanann an caibidil seo athbhreithniú ar na sonraí tionóisce eitleócha maidir le hoibríochtaí aeriompar tráchtála. Baineann na hoibríochtaí seo le hiompar paisinéara, lastais nó poist le haghaidh íocaíochta nó fruilithe. Sna tionóiscí seo tharla gortú marfach amháin ar a laghad agus bhí aerárthach a raibh uas-mhais éirithe dheimhnithe (MTOM) os cionn 2,250 kg aige i gceist; baineann siad leis an tréimhse 1998 go 2007. D'fhéadfadh eitleáin nó héileacaptair a bheith i gceist leis na haerárthaí seo. Cuireadh tionóiscí aerárthaigh le chéile de réir an Stáit Chlár-lainne. Baineann saintréithe áirithe leis an tslí a úsáidtear marc cláraithe an aerárthaigh chun scaipeadh geografach na dtionóiscí a fháil amach. Mar shampla, áiríodh tionóiscí ina raibh aerárthaí cláraithe EASA MS, cé go raibh na haerárthaí á n-oibriú ag eagraíochtaí lasmuigh de dhlínse na Stát sin.

3.1 Eitleáin

Tá roinnt tomhas gur féidir a úsáid chun an leibhéal sábháilteachta a mheas. Is féidir líon na dtionóiscí ina raibh gortú marfach amháin ar a laghad i gceist a bheith ar cheann de na tomhais seo. Tarlúint randamach is ea tionóisc aerárthaigh ina bhfaigheann duine bás agus dá réir sin is féidir difríocht shuntasach a bheith idir líon na dtionóiscí i mbliain amháin agus an líon sa bhliain roimhe.

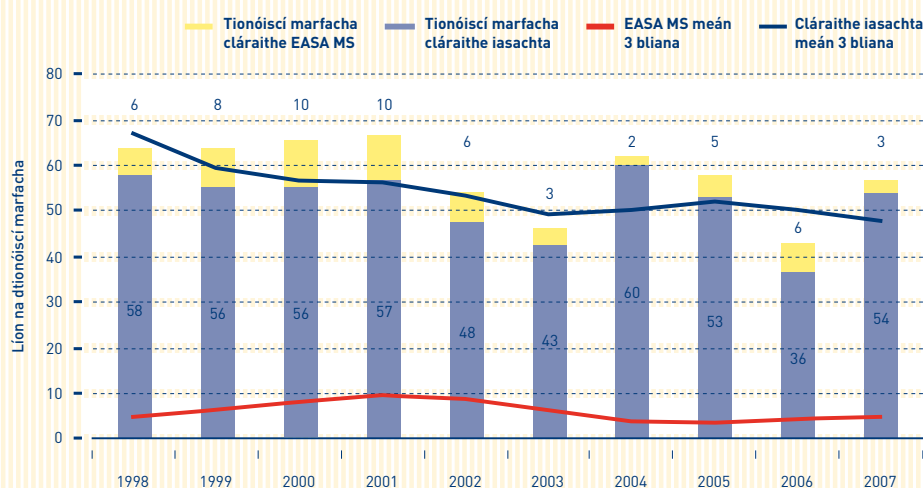
TÁBLA 1 Forbhreathnú ar líon iomlán na dtionóiscí agus na dtionóiscí marfacha le haghaidh aerárthaí cláraithe EASA MS

Tréimhse	Líon na dtionóiscí	Tionóiscí marfacha ina measc seo	Básanna ar bord	Básanna ar talamh
1996–2005 (meán)	31	6	79	1
2006 (iomlán)	39	6	146	0
2007 (iomlán)	34	3	25	1

3.1.1 Tionóiscí marfacha

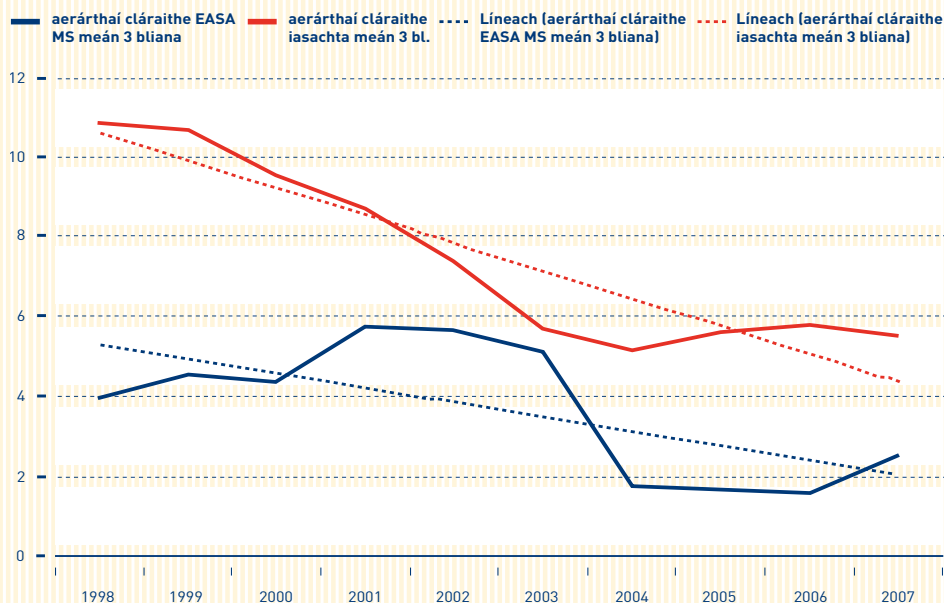
Léiríonn Figiúr 4 líon na dtionóiscí le heitleáin chláraithe EASA MS agus le heitleáin chláraithe iasachta (neamh-EASA MS). Maidir le heitleáin chláraithe iasachta, d'ardaigh líon na dtionóiscí marfacha ó 36 sa bhliain 2006 go 54 sa bhliain 2007. Tá líon na dtionóiscí sa bhliain 2007 os cionn mheán na ndeich mbliana (52) ach níl sé ar na líonta is airde sna deich mbliana. Léiríonn an treocht le deich mbliana anuas go bhfuil líon na dtionóiscí ar fud an domhain ag laghdú.

Thit líon na dtionóiscí marfacha lenar bhain aerárthaí cláraithe EMSA MS óna sé sa bhliain 2006 go dtí a trí sa bhliain 2007. Tá líon na dtionóiscí sa bhliain 2007 ar cheann de na líonta is lú le deich mbliana anuas agus é i bhfad faoi bhun an mheáin .i. sé thionóisc mharfacha in aghaidh na bliana. Is ionann líon na dtionóiscí lenar bhain aerárthaí cláraithe EMSA MS agus 5 % de líon iomlán na dtionóiscí ar fud an domhain a tharla sa bhliain 2007.

FIGIÚR 4 Tionóiscí marfacha — cláraithe EASA MS agus cláraithe iasachta

3.1.2 Rátaí tionóisce marfaí

D'fhonn conclúid chiallmhara a bhaint ó na líonta tionóisce iomlána a thugtar thuas, cuireadh líon na dtionóiscí marfacha in oibríochtaí aeriompair sceidealta in éineacht le líon na n-eitiltí a bhí i gceist leis na hoibríochtaí sin. Ceadaíonn na rátaí seo na treochtaí sábháilteachta a chur i gcomparáid lena chéile, trí athruithe ar an leibhéal tráchta a chur san áireamh.

FIGIÚR 5 Rátaí tionóisce marfaí d'oibríochtaí paisinéara sceidealta — cláraithe EASA MS agus cláraithe iasachta

Léiríonn Fígiúr 5 ráta na dtionóiscí marfacha in aghaidh 10 milliún eitilt paisinéara sceidealta mar mheán um thréimhsí trí bliana.

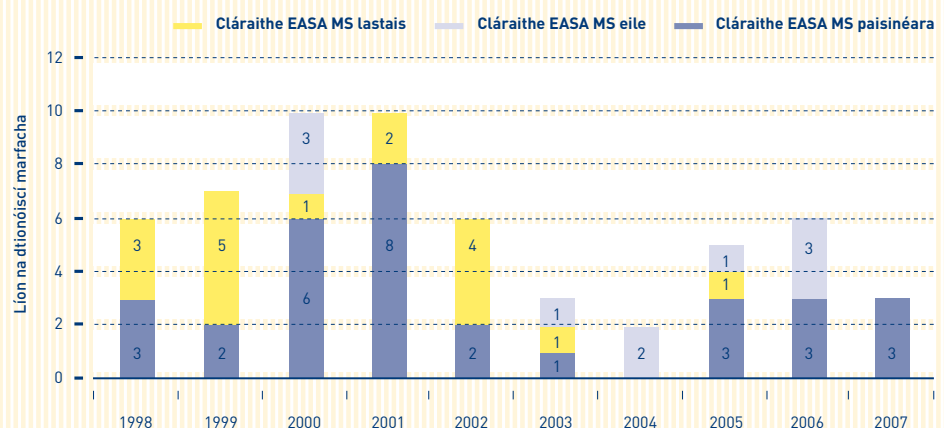
Is fearr go mór an ráta tionóisce marfaí d'aerárthaí cláraithe EMSA MS a oibríonn oibríochtaí paisinéara sceidealta ná an ráta don chuid eile den domhan. Thit an ráta tionóisce le deich mbliana anuas óna ceathair ar an meán go dtí a trí ar an meán maidir le tionóiscí in aghaidh 10 milliún eitilt EASA MS.

Feictear i bhFígiúr 5, gur ardaigh ráta na dtionóiscí marfacha go mór os cionn mheán na ndéich mbliana le linn 2001. Le linn na bliana aonair sin tharla sé thionóisc — a bhain le hoibríochtaí paisinéara sceidealta — líon a sheasann do níos mó ná an ceathrú cuid de na tionóiscí uile le deich mbliana anuas. Bhain na tionóiscí seo le Britten-Norman Islander agus ocht mbás, De Havilland DHC-6-300 agus 20 bás, Avro RJ100 agus 24 bás, Antonov An-28 agus dhá bhás, CASA CN-235 agus ceithre bhás agus Boeing 777-200 agus aon bhás amháin. Bhain an tionóisc dheireanach le bás ar an talamh le linn athbhreoslaithe.

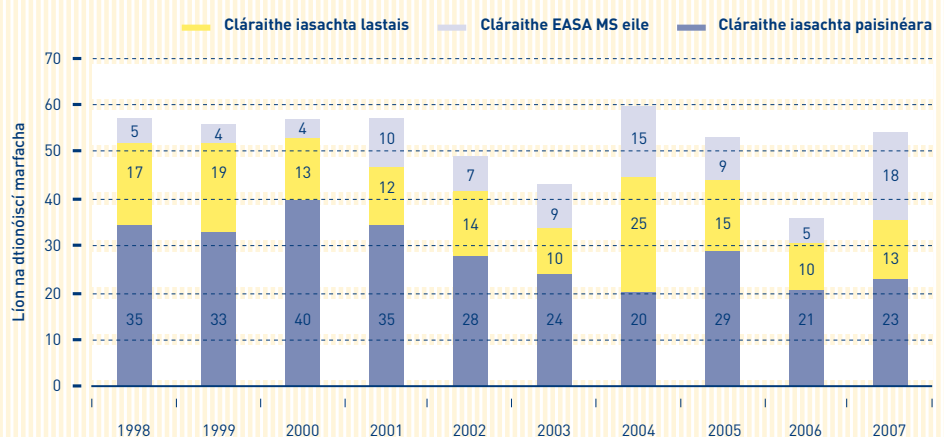
Níor ghá go dtabharfadh líon na dtionóiscí marfacha forbhreathnú cuimsitheach ar na leibhéil sábháilteachta — toisc go mbíonn an tábhacht chéanna ag tionóisc ina bhfaigheann duine amháin bás agus a bhíonn ag tionóisc ina bhfaigheann i bhfad níos mó daoine bás.

3.1.3 Tionóiscí marfacha in aghaidh chineál na hoibríochta

Éagsúlaíonn líon na dtionóiscí marfacha de réir chineál na hoibríochta. Mar a léirítear i bhFígiúr 6, is cosúil go mbaineann céatadán atá ag laghdú de líon iomlán na dtionóiscí marfacha le heitiltí paisinéara aeriompar tráchtála ar fud an domhain (seachas EASA MS). Baineann céatadán atá ag méadú den líon iomlán le hoibríochtaí aeriompar tráchtála eile, amhail eitiltí aerthacsaithe nó eitiltí farantóireachta (catagóir: eile). Is cosúil go mbaineann beagnach aon trian de na tionóiscí go léir le haerárthaí a bhíonn ag oibriú faoin gcatagóir seo. Is fiú a mheabhru go bhfuil an céatadán de thionóiscí sa chatagóir seo níos airde go mór ná an céatadán d'aerárthaí a mbíonn oibríthe dá leithéid ar bun acu. Ní sholáthraítear faisnéis faoin líon aerárthaí agus cineál na n-oibríthe dá n-úsáidtear iad san athbhreithniú sábháilteachta seo.

FIGIÚR 6 Tionóiscí marfacha in aghaidh chineál na hoibríochta — Eitleáin iasachta

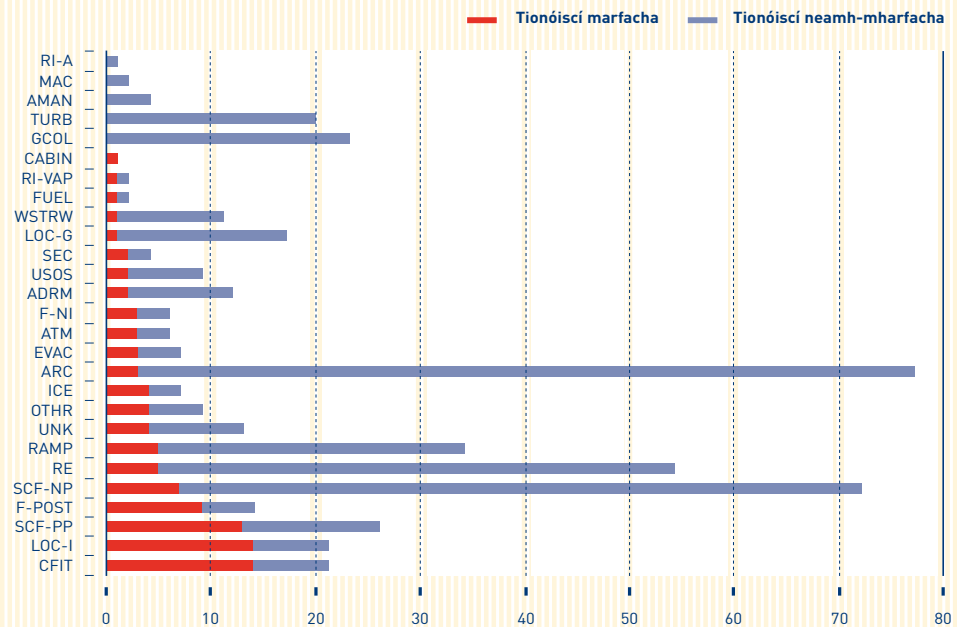
Maidir le EASA MS, is cosúil go n-éagsúlaíonn na tionóiscí de réir chineál na hoibríochta, mar a léirítear i bhFigiúr 7. Toisc a laghad tionóiscí a tharlaíonn, is geall le tréith randamach an cineál oibríochta a bhí i gceist nuair a tharla an tionóisc. In ainneoin an líon tionóiscí a bheith ag laghdú go rialta, tarlaíonn líon seasta tionóiscí a bhaineann le hoibríochtaí aeriompar paisinéara.

FIGIÚR 7 Tionóiscí marfacha in aghaidh chineál na hoibríochta — EASA MS

3.1.4 Catagóirí tionóisce

Is cabhair ó thaobh saincheisteanna sábháilteachta áirithe a aithint é má shanntar tionóiscí do chatagóir amháin nó níos mó. Tionóiscí agus tionóiscí marfacha le haerárthaí cláraithe EASA MS a tharla le linn oibríocht aeriompar tráchtála, san-nadh iad do chatagóirí tionóisce ábhartha. Tá na catagóirí seo bunaithe ar an obair¹) a rinne CICTT.

FIGIÚR 8 Catagóirí tionóisce — EASA MS

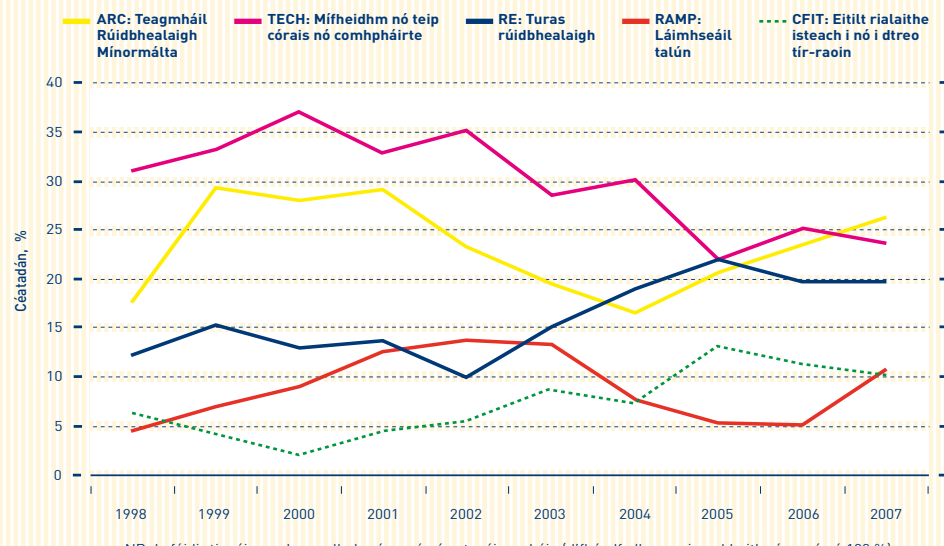
Cuimsithe i measc na gcatagóirí tionóisce a mbaineann líon mór tionóiscí marfacha leo, mar atá léirithe, tá CFIT (eitilt rialaithe isteach i dtír-raon), LOC-I (caillteanas smachta — san eitilt) agus SCF-PP (mífheidhm nó cliseadh córais nó comhpháirte a bhaineann le hinneall/gléasra cumhachta).

Baineann CFIT le bualadh i gcoinne tír-raoin nó i gcoinne bacainní, gan aon chaillteanas smachta roimhe sin. Bhí drochaimsir nó léargas teoranta go coitianta nuair a tharla formhór na dtionóiscí a sannadh don chatagóir CFIT. Maidir leis na teagmhais a shanntar do LOC-I, cailleann an criú smacht ar an aerárthach ar feadh tamall beag nó go hiomlán. D'fhéadfadh an caillteanas smachta seo tarlú de dheasca laghdú ar fheidhmiú iomlán an aerárthaigh nó é a bheith dá thiomáint ar dóigh nach bhféadfaí é a choinneáil faoi smacht.

¹ D'fhorbair CICTT tacsanomaíocht chomhchoiteann le haghaidh córais tuairiscithe um thionóiscí agus teagmhais. Tuilleadh eolais le fáil in Aguisín 2: .

Tagraíonn SCF-PP do thionóiscí inar theip ar chóras nó ar chomhpháirt a bhain le hinnill an aerárthaigh nó inar fheidhmigh siad go mícheart. Ar mhaithe lena thuilleadh anailíse a dhéanamh ar threochtaí maidir le catagóirí tionóisce le blianta beaga anuas, comhcheanglaíodh SCF-PP agus SCF-NP (neamh-ghléasra cumhachta) in aon chatagóir amháin a bhaineann le fadhbanna teicniúla (TECH).

FIGIÚR 9 Céatadán de thionóiscí a sannadh do na ceithre catagóirí is airde agus don chatagóir CFIT

Is féidir tionóisc a shannadh do níos mó ná catagóirí amháin ag brath ar líon na dtosca a chuireann leis an dtionóisc. Is iad na catagóirí leis na céatadán is airde de thionóiscí sannta ná RE (turas rúibhealaigh), TECH, ARC (teagmháil mhínormálta le rúibhealach) agus RAMP. Sanntar tionóiscí don chatagóir um thuras rúibhealaigh, má tharlaíonn gur bhog an t aerárthach ó dhromchla an rúibhealaigh le linn na tionóisce. Ina lán cásanna, is teagmhas iarmhartach i dtionóisc é turas rúibhealaigh, agus dá bhrí sin sanntar líon mór tionóiscí don chatagóir seo.

Baineann ARC le teagmháil mhínormálta idir cabhail nó sciatháin an aerárthaigh agus an rúibhealach. D'fhéadfadh an teagmháil mhínormálta seo tarlú le linn tuirlingthe nó le linn éirithe de thalamh, agus d'fhéadfadh go dtarlódh sé toisc nár oibrigh na cosa tuirlingthe i gceart. Cé go mbaineann treocht atá ag laghdú le tionóiscí a shanntar don chatagóir CFIT, léirítear iad san athbhreithniú seo de bharr bearta sábháilteachta ábhartha a cuireadh i gcrích le roinnt deicheada mbliana anuas.

3.2 Héileacaptair

Tugann an t-alt seo a leanas forléargas ar thionóisí maidir le hoibríochtaí aeriompar tráchtála héileacaptair (MTOM os cionn 2 250 kg). De ghnáth ní bhíonn sonraí oibríochta cuimsitheacha (e.g. uaireanta eitilte) ar fáil maidir le héileacaptair.

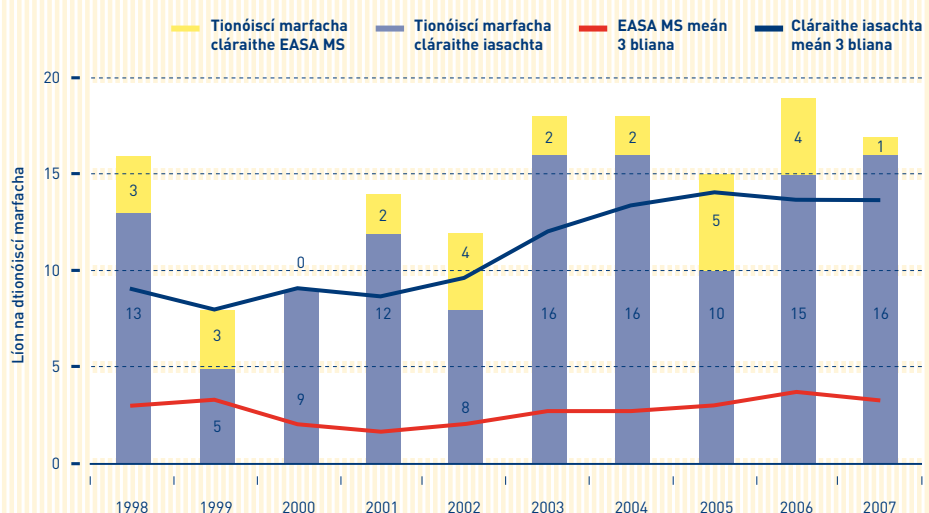
De ghnáth, ní hionann oibríochtaí héileacaptair agus oibríochtaí eitleáin. Éiríonn héileacaptair de thalamh nó tuirlingíonn siad go minic in áiteanna seachas aerfoirt, amhail héileapadanna, ionaid tuirlingthe phríobháideacha agus ionaid tuirlingthe neamh-ullmhaithe. Chomh maith leis sin tá difríochtaí idir héileacaptar agus eitleán maidir le saintréithe aeradinimice agus láimhsithe. Tá sé seo go léir le feiceáil sna saintréithe tionóisce éagsúla.

TÁBLA 2 Forbhreathnú ar líon iomlán na dtionóisí agus na dtionóisí marfacha le haghaidh héileacaptar cláraithe EASA MS amháin.

Tréimhse	Líon na dtionóisí	Tionóisí marfacha ina measc seo	Básanna ar bord	Básanna ar talamh
1996–2005 (meán)	7	3	11	0
2006 (iomlán)	15	4	13	0
2007 (iomlán)	7	1	7	0

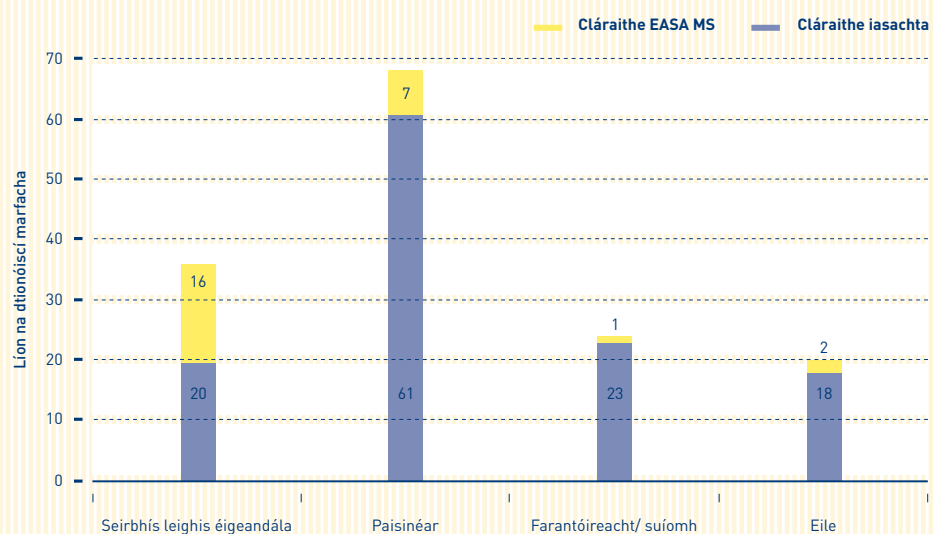
3.2.1 Tionóisí marfacha

Taispeánann na sonraí gur tharla 26 tionóisc mharfach idir 1998 agus 2007 a bhain le héileacaptar cláraithe EASA MS i gcomparáid le 120 tionóisc mharfach a bhain le haerárthach cláraithe iasachta. Mar chéatadán, seasann tionóisí EASA MS do 18 % den iomlán. Éagsúlaíonn an líon tionóisce le deich mbliana anuas. Nuair a fhéachtar ar an meán gluaisteach trí bliana, is cosúil go ndeachaigh líon na dtionóisí marfacha i méid le cúig bliana anuas.

FIGIÚR 10 Líon tionóiscí marfacha — héileaptair cláraithe EASA MS agus cláraithe iasachta

3.2.2 Tionóiscí marfacha in aghaidh chineál na hoibríochta

Léiríonn Figiúr 11 an cineál oibríochta a bhaineann le tionóiscí marfacha. Nuair a bhíonn athbhreithniú ar siúl ar an gcineál oibríochta a bhaineann le tionóiscí marfacha, is féidir difríocht a fheiceáil idir aerárthaí cláraithe EASA MS agus aerárthaí cláraithe iasachta.

FIGIÚR 11 Líon tionóiscí marfacha de réir chineál na hoibríochta — héileaptair cláraithe EASA MS agus cláraithe iasachta

Nuair a bhíonn aerárthaí cláraithe iasachta i gceist, aeriompar paisinéara an cineál oibríochta is mó a bhaineann le tionóiscí marfacha. Formhór na dtionóiscí marfacha (16) le haerárthaí EASA MS, bhain siad le héileacaptair a bhí ag oibriú mar sheirbhísí leighis éigeandála (EMS). Seasann sé seo do 44 % de líon iomlán na dtionóiscí marfacha a bhain le hoibríochtaí EMS ar fud an domhain. Éascaíonn na heitiltí EMS seo cúnamh leighis éigeandála, nuair a bhíonn sé riachtanach gairmithe míochaine, soláthairtí leighis nó daoine gortaithe a iompar ar an spota agus go tapa.

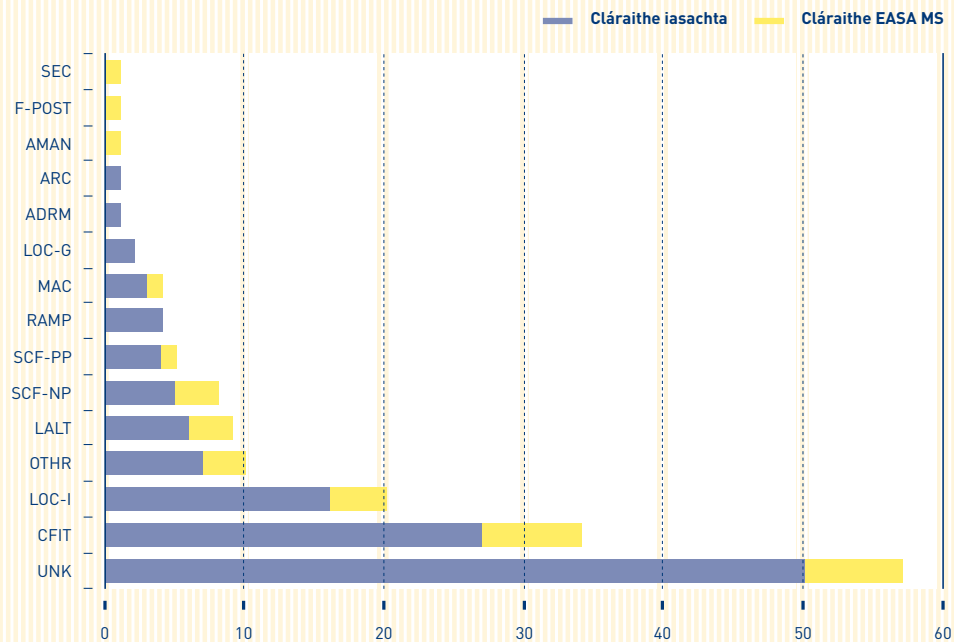
Cuimsíonn an catagóir oibríochta ‘eile’ oibríochtaí amhail lastas, eitiltí traenála tráchtála nó oibríochtaí nach fios a gcineál.

Is fiú a mheabhrú gur eitilt thar muir a bhí ar siúl ag 25 héileacaptair a bhí i dtionóiscí marfacha ar fud an domhain le deich mbliana anuas: eitiltí go dtí nó ar ais ó chóir amach ón gcósta. Áirítear na tionóiscí seo i ngach ceann de na ceithre chatagóirí a luaitear thuas.

3.2.3 Catagóirí Tionóisce

Forbraíodh na catagóirí CICTT ar dtús le haghaidh tionóiscí a bhain le heitleáin tráchtála mhóra. Sannadh na catagóirí tionóisce sin do na tionóiscí marfacha héileacaptair chomh maith, le haghaidh an *Athbhreithnithe sábháilteachta bliantúil* seo. Is féidir níos mó ná catagóir amháin a shannadh do thionóisc.

Mar a léirítear i bhFigiúr 12, sanntar formhór na dtionóiscí héileacaptair don chatagóir ‘anaithnid’. Is é an fáth atá leis seo ná nach féidir, i roinnt cásanna, a fháil amach cad ba chúis leis an tionóisc.

FIGIÚR 12 Catagóirí tionóisce na dtionóiscí marfacha — Héileacaptair, cláraithe EASA MS agus cláraithe iasachta

Is í an chatagóir leis an dara líon tionóiscí marfacha sannta is mó ná CFIT (eitilt rialaithe isteach i dtír-raon). I bhformhór na gcásanna bhí drochaimsir go forleathan, amhail léargas ag dul i laghad de dheasca ceobhráin nó ceo. Chomh maith leis sin, tharla roinnt de na heitiltí san oíche.

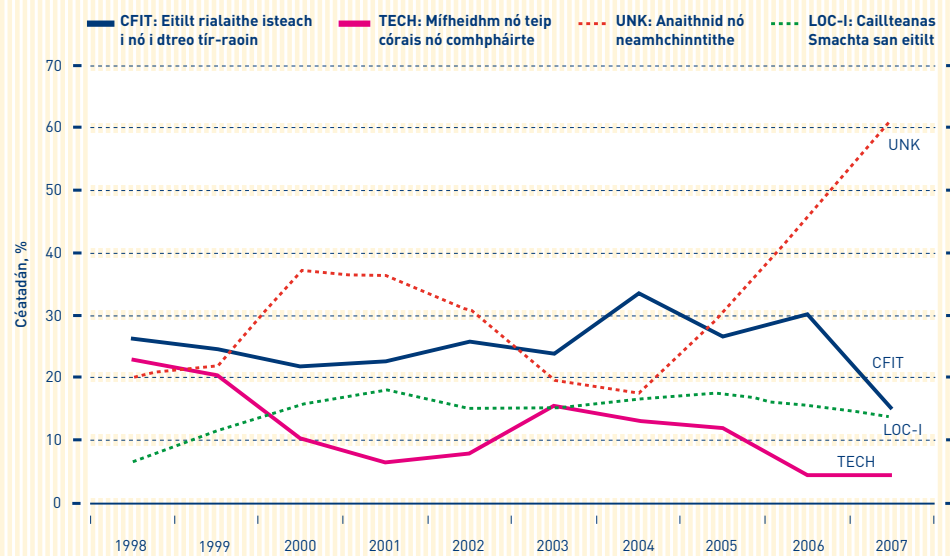
Is í an chatagóir tionóisce leis an tríú líon tionóiscí marfacha sannta is mó ná ‘caillteanas smachta san eitilt’ (LOC-I). Luadh deachrachaí maidir le héileacaptair a láimhsiú chomh maith le drochaimsir a bheith ann, i gcás roinnt tionóiscí. Sannadh an chatagóir ‘eile’ (OTHR) go príomha do thionóiscí le linn tuirlingthe nó le linn éirithe de thalamh nuair a bualadh i gcoinne nithe ar an talamh.

Is é a chiallaíonn tionóisc airde bheag (LALT) ná imbhualladh in éadan tír-raoin agus in éadan bacainní a tharla nuair a bhíothas ag oibriú d’aon ghnó gar don dromchla, agus nach rabhthas ag éirí de thalamh nó ag túirlingt. Tá sé tábhachtach a mheabhrú go raibh imbhualladh in éadan línte chumhachta i gceist maidir le líon suntasach LALT agus OTHR.

Is féidir SCF-NP agus SCF-PP a ghrúpáil le chéile chun an chatagóir TECH a chruthú ina gcuirtear na tionóiscí a bhaineann níos mó le córais theicniúla. Baineann na tionóiscí sa chatagóir seo go príomha le córais chriticiúla: cliseadh innill, cliseadh príomhchóras rótair nó cliseadh rótair dheiridh.

Léiríonn Figiúr 13 treocht na sé chatagóir is airde le deich mbliana anuas (meáin ghluaisteacha trí bliana). Is é an fáth is dóchúla leis an ardú gear i gcás an chatagóra ‘anaithnid’ le haghaidh na mblianta 2005–07 ná iniúchtaí tionóisce nach bhfuil críochnaithe. Nuair a bhíonn a thuilleadh torthaí imscrúdaithe ar fáil, ceaptar go n-athróidh an treocht maidir leis na blianta is deireanaí.

FIGIÚR 13 Céatadán na gceithre chatagóirí tionóisce is airde — Tionóiscí marfacha— Oibríochtaí aeriompar tráchtála héileacaptair, EASA MS agus an chuid eile den domhan

4.0 EITLÍOCHT GHINEARÁLTA AGUS OBAIR AERGA, AERÁRTHAÍ OS CIONN 2 250 KG MTOM

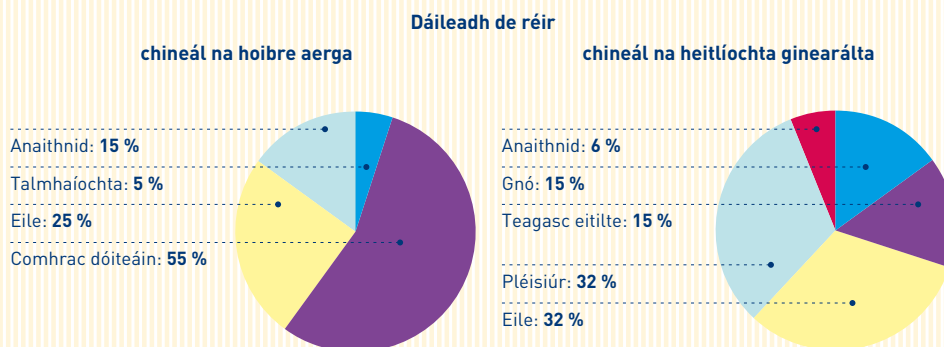
Soláthraíonn an chaibidil seo sonraí maidir le tionóiscí a tharlaíonn d'aerárthaí a bhíonn i mbun eitlíochta ginearálta agus oibre aerga. Tá an t-eolas a sholáthraítear sa chaibidil seo bunaithe ar shonraí a fuarthas ó ICAO.

I gcáipéisí ICAO, sainmhínítear an téarma 'obair aerga' mar oibríocht aerárthaigh ina n úsáidtear aerárthach le haghaidh sainseirbhísí amhail talmhaíocht, tógáil, fótagrafaíocht, suirbhéireacht, breathnú agus patról, cuardach agus tarrtháil, nó fógraíocht aerga.

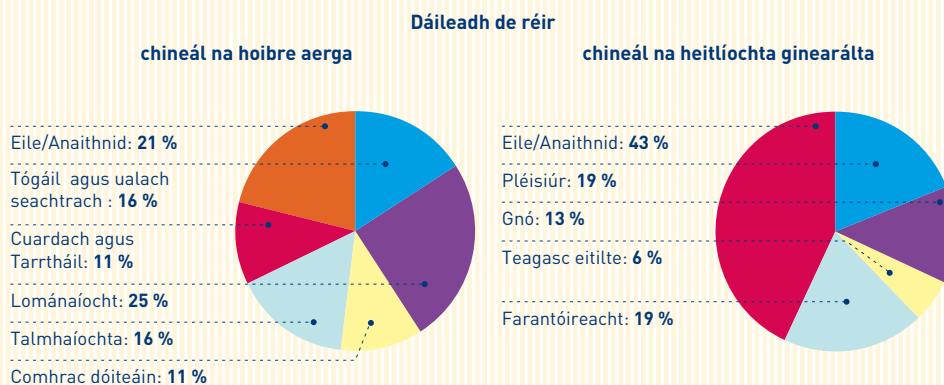
Gach oibríocht eitlíochta sibhialta seachas oibríochtaí aeriompar tráchtála sceidealta nó neamh-sceidealta le haghaidh íocaíochta nó fruilithe nó obair aerga, sainmhíníonn ICAO í mar 'eitlíocht ghinearálta'.

Tá dáileadh na dtionóiscí marfacha in aghaidh chineál na hoibríochta sna deich mbliana 1998–2007 léirithe thíos.

FIGIÚR 14 Eitleáin os cionn 2 250 kg — Tionóiscí marfacha — EASA MS

FIGIÚR 15 Héileacaptar os cionn 2 250 kg — Tionóiscí marfacha — EASA MS

TÁBLA 3 Aerárthaí os cionn 2 250 kg — Líon na dtionóiscí, na dtionóiscí marfacha agus na mbásanna de réir cineál aerárthaigh agus cineál oibrithe — Aerárthaí cláraithe EASA MS amháin

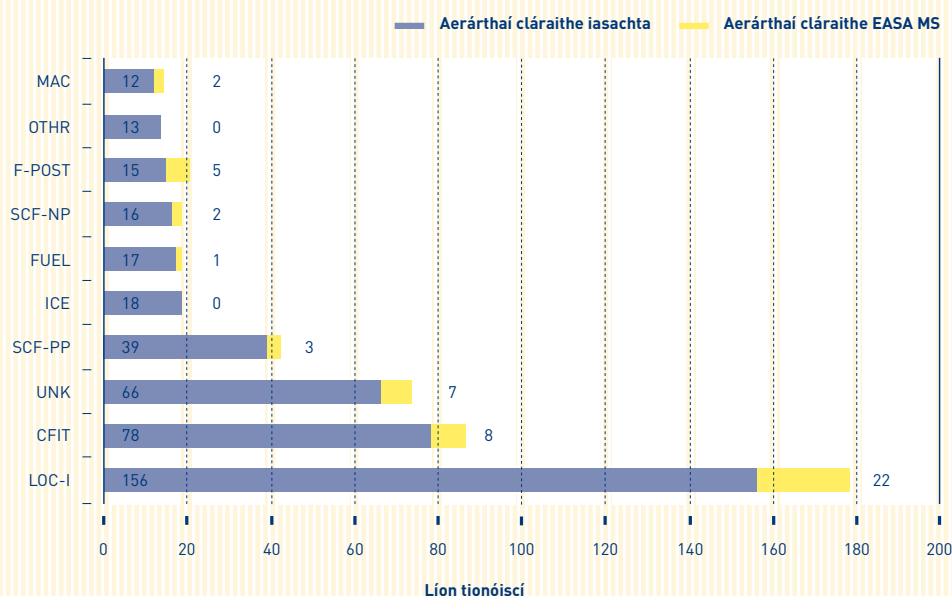
Cineál aerárthaigh	Cineál oibríochta	Tréimhse	Líon na dtionóiscí	Tionóiscí marfacha ina measc seo	Básanna ar bord	Básanna ar talamh
Eitleán	Obair Aeraga	1996–2005 (meán)	5	2	4	0
		2006 (iomlán)	2	0	0	0
		2007 (iomlán)	4	3	4	0
Eitleán	Eitlíocht Ghinearálta	1996–2005 (meán)	15	5	17	< 1
		2006 (iomlán)	19	7	16	0
		2007 (iomlán)	13	4	5	0
Héileacaptar	Obair Aeraga	1996–2005 (meán)	6	2	3	< 1
		2006 (iomlán)	7	1	6	0
		2007 (iomlán)	8	1	0	1
Héileacaptar	Eitlíocht ghinearálta	1996–2005 (meán)	4	1	2	0
		2006 (iomlán)	8	2	7	0
		2007 (iomlán)	4	3	10	0

Tábla 3 forbhreathnú ar líon na dtionóiscí agus na ngortuithe marfacha ó 1996 i leith. Tá líon na dtionóiscí in oibríochtaí oibair aeraga mar an gcéanna d'eitleáin agus do héileacaptair maidir leis an deich mbliana 1996–2005. Le blianta beaga anuas tá líon na dtionóiscí héileacaptair sa chineál oibríochta seo níos mó ná dhá oiread an lín d'eitleáin. Maidir le heitlíocht ghinearálta, is dócha gurb é an líon sách beag héileacaptar a úsáidtear sa chineál seo oibríochta is cúis leis an líon beag tionóiscí a bhaineann le héileacaptair seachas eitleáin.

4.1 Catagóirí tionóisce — Eitlíocht ghinearálta

Tugadh faoi deara nár aicmíodh roinnt de na tionóiscí a fuarthas ó ICAO i dtéarmaí na gcatagóirí tionóisce. Dá bhrí sin, meastacháin ísle ó thaobh na minicíochta de is ea na líonta atá tugtha, maidir leis na catagóirí tionóisce go léir.

FIGIÚR 16 Eitlíocht ghinearálta — Eitleáin os cionn 2 250 kg — Tionóiscí marfacha, aerárthaí cláraithe EASA MS agus cláraithe iasachta

Maidir le haerárthaí eitlíochta ginearálta ar fud an domhain agus laistigh den EASA MS, is é LOC-I (caillteanas smachta san eitilt) an chatagóirí tionóisce is tábhachtaí. Tá líon na dteagmhais CFIT (eitilt rialaithe isteach i dtír-raon nó i dtreo tír-raoin) ar fud an domhain thart ar leath chomh mór le líon na dteagmhais a bhain le caillteanas smachta san eitilt, agus thart ar aon trian i gcás EASA MS. Is cosúil gur lú i bhfad an ról a bhíonn ag cúrsaí teicniúla.

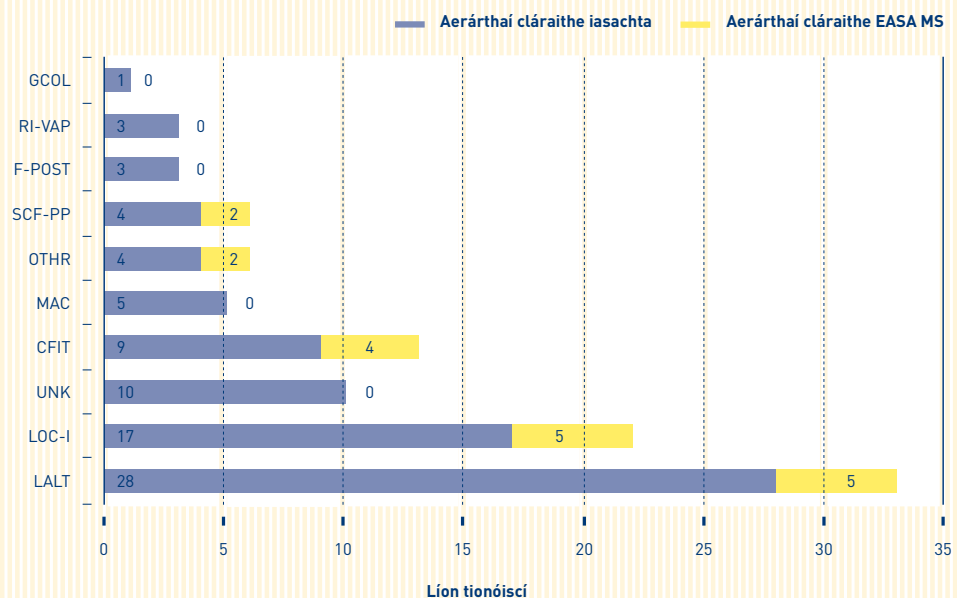
Go ginearálta, is mar an gcéanna an scéal d'eitlíocht ghinearálta agus d'oibríochtaí aeriompar tráchtála sa mhéid is gurb iad CFIT agus caillteanas smachta san eitilt na catagóirí is tábhachtaí maidir le tionóiscí marfacha.

4.2 Catagóirí tionóisce — Obair aerga — Eitleáin

Mar a luaitear thuas, baineann sainoibríochtaí amhail comhrac dóiteáin, oibríochtaí talmhaíochta agus breathnú aerga le hobair aerga.

Baineann fadhb ar leith le sonraí a fháil maidir le tionóiscí in obair aerga. Maidir leis seo, baineann ceann de na cineálacha oibríochta is dainséaraí le comhrac dóiteáin. I Stáit áirithe, ámh, is eagraíochtaí Stáit (e.g. an tAerfhórsa) a thógann an ghníomhaíocht seo idir lámha, agus dá bhrí sin ní aicmítear na gníomhaíochtaí bainteacha mar obair aerga ach mar ‘eitiltí Stáit’ agus dá bhrí sin níor áiríodh tionóiscí bainteacha san athbhreithniú seo.

FIGIÚR 17 Obair aerga — Eitleáin os cionn 2 250 kg — Catagóirí tionóisce marfaí

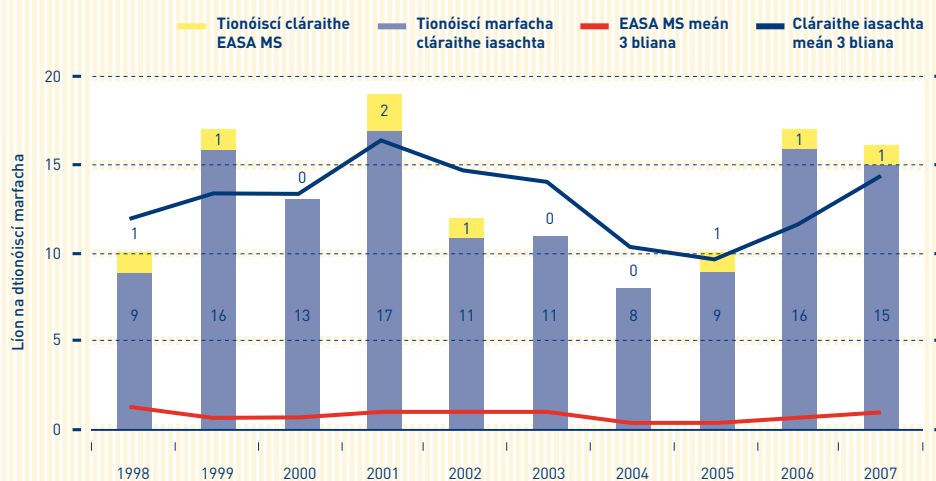

Ní haon ionadh an líon mór tionóiscí marfacha a bhaineann le hoibríochtaí airde bheag (LALT) toisc gurb é nádúr na hoibre aerga go mbaineann sé go minic le hoibríochtaí gar do thalamh, e.g. oibríochtaí talmhaíochta. Maidir le hoibríochtaí airde bheag, bíonn sé níos deacra smacht a fháil ar ais tar éis caillteanas smachta nó teagmhais nárbh fhéidir a thuair. Tugann an líon mór tionóiscí a shanntar don chatagóir ‘anaithnid’ le fios go bhféadfaí feabhas a chur ar imscrúdú agus ar thuairisciú tionóiscí dá leithéid.

4.3 Eitlíocht ghnó — Eitleáin

De réir sainmhínithe ICAO, is fothacar den eitlíocht ghinearálta an eitlíocht ghnó. Tugtar na sonraí faoin eitlíocht ghnó leo féin, toisc go bhfuil an earnáil seo chomh tábhachtach sin.

FIGIÚR 18 Tionóiscí marfacha san eitlíocht ghnó — cláraithe EASA MS agus cláraithe iasachta

Tá líon beag tionóiscí marfacha san eitlíocht ghnó i gcás aerárthaí a cláraíodh sna EASA MS. Is cosúil, ámh, go bhfuil líon na dtionóiscí marfacha ag dul i méid ar fud an domhain le blianta beaga anuas.

5.0 AERÁRTHAÍ ÉADROMA (MAIS FAOI BHUN 2 250 KG)

I mí Eanáir 2008 iarradh ar EASA MS sonraí a thabhairt faoi thionóiscí le haerárthaí éadroma. Faoi lár Aibreáin 2008, bhí an t-eolas curtha ar fáil ag formhór na Stát. Bhí na sonraí ó Phoblacht na Seice, ó Éirinn, ón Ostair agus ón Rómáin in easnamh.

Níl an tuairisciú ó na Stáit cothrom. Sholáthraigh cuid acu sonraí maidir le tionóiscí do pharaisiútaíthe, do pharamhótair agus d'fhaoileoirí crochta; ní dhearna an chuid eile. D'úsáid cuid acu teorainn maise 454 kg (1 000 punt) chun idirdhealú a dhéanamh idir 'mioneitleáin' agus eitleáin 'normálta'; ní dhearna an chuid eile. Léirigh sonraí ó roinnt Stát gur úsáideadh dhá aicmiú dhifriúla um chatagóir aerárthaigh maidir leis an monaróir agus an múnla aerárthaigh céanna. Is cosúil go bhfuil a thuilleadh oibre de dhíth chun na sainmhínithe seo a chomhchuihiú.

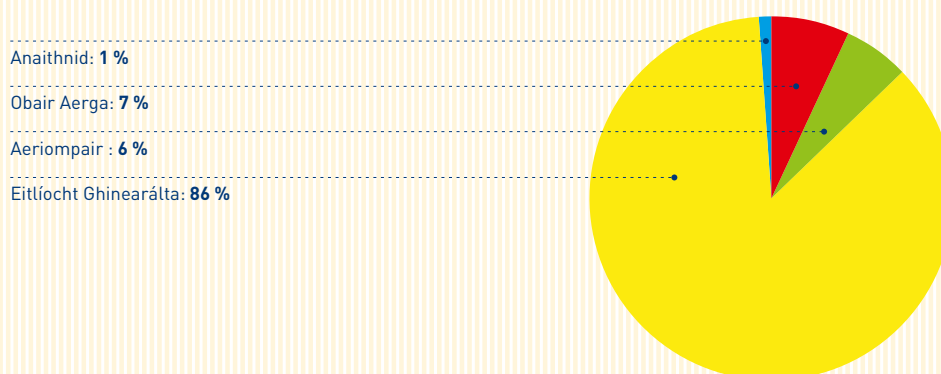
Soláthraíonn Tábla 4 líon na dtionóiscí agus líon na mbásanna bainteacha le haghaidh na mblianta 2006 agus 2007 bunaithe ar na sonraí a tuairiscíodh. Taispeántar líon mór na dtionóiscí agus líon na mbásanna bainteacha.

TÁBLA 4 Tionóiscí, tionóiscí marfacha agus básanna bainteacha — Aerárthaí a raibh mais faoi bhun 2 250 kg acu, de réir na bliana agus an chatagóra aerárthaigh

	Bliain	Líon na dtionóiscí	Líon na dtionóiscí marfacha	Líon na mbásanna ar bord	Básanna ar talamh
Eitleán	2006	571	75	124	2
Eitleán	2007	489	59	108	0
Balún	2006	29	0	0	0
Balún	2007	15	0	0	0
Faoileoir	2006	195	22	24	0
Faoileoir	2007	173	17	19	1
Gíreitleán	2006	5	1	1	0
Gíreitleán	2007	5	3	4	0
Héileacaptar	2006	90	8	16	0
Héileacaptar	2007	80	11	21	4
Mioneitleán	2006	200	36	45	0
Mioneitleán	2007	187	20	26	0
Faoileoir mótaí	2006	60	11	18	0
Faoileoir mótaí	2007	48	11	16	0
Eile	2006	46	10	10	2
Eile	2007	55	12	14	0
Iomlán	2006	1196	163	238	4
Iomlán	2007	1052	133	208	5

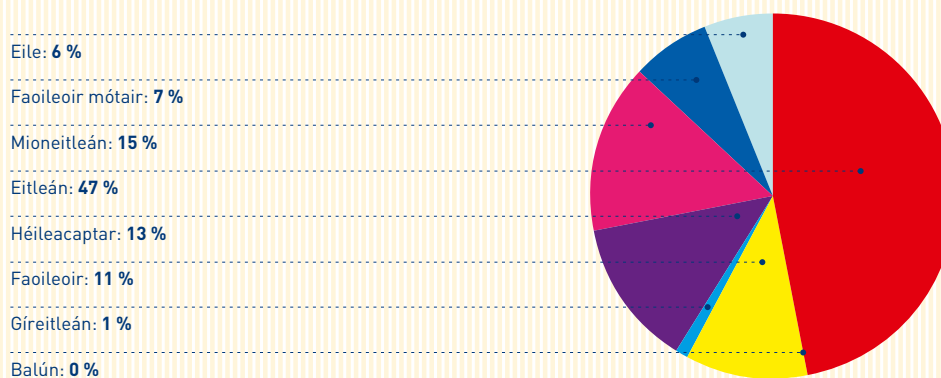
5.1 Tionóiscí marfacha

FIGIÚR 19 Aerárthaí faoi bhun 2 250 kg, EASA MS — Tionóiscí marfacha, cineál oibriochta, 2006–07

Baineann formhór mór na n-aerárthaí éadroma sna EASA MS le heitlíocht ghinearálta. Baineann cuid acu freisin, go háirithe héileacaptair éadroma, le hobair aerga, e.g. breathnú aerga.

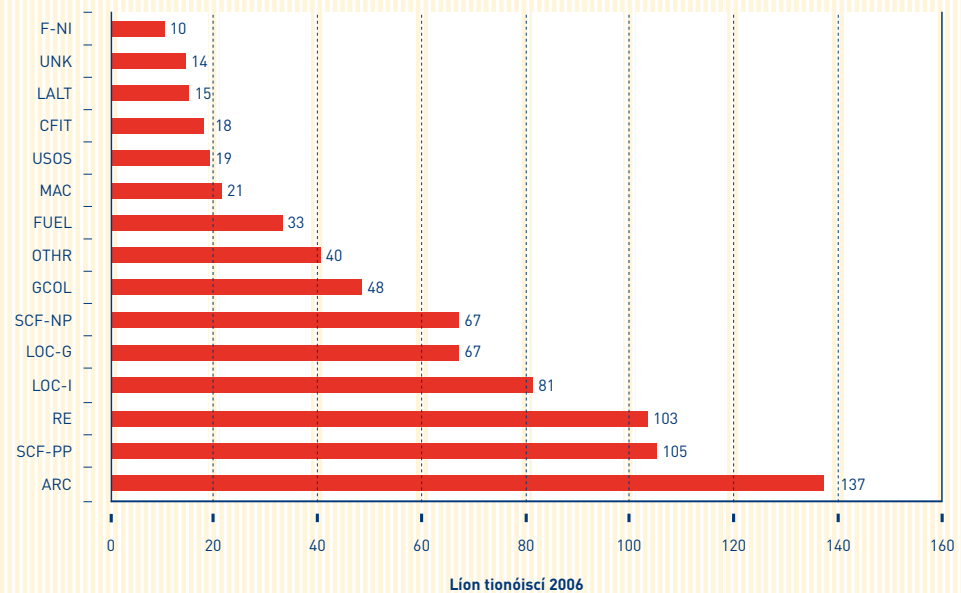
FIGIÚR 20 Aerárthaí faoi bhun 2 250 kg, EASA MS — Tionóiscí marfacha, cineál aerárthaigh, 2006–07

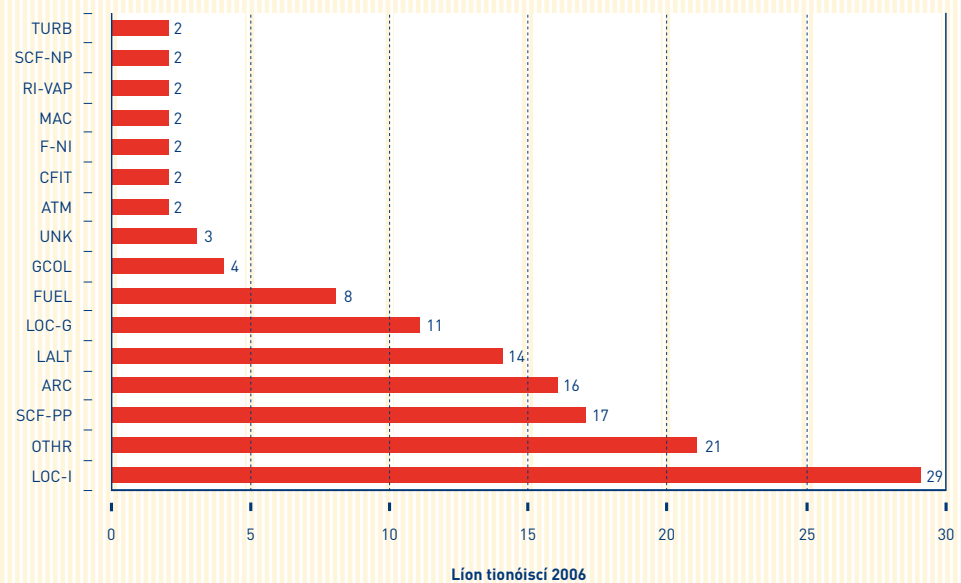
5.2 Catagóirí tionóisce

Rinneadh iarracht catagóirí tionóisce CICTT a chur i bhfeidhm ar na sonraí faoi thionóiscí aerárthaigh éadroim don bhliain 2006. Bhí sé deacair iad a chur i bhfeidhm ar aerárthaí beaga eitlíochta ginearálta.

FIGIÚR 21 Aerárthaí faoi bhun 2 250 kg, EASA MS — Dáileadh na gcatagóirí tionóisce, 2006

FIGIÚR 22 Aerárthaí faoi bhun 2 250 kg, EASA MS — Dáileadh na gcatagóirí tionóisce, 2006

Bhí an anailís bunaithe ar na sonraí teoranta don bhliain 2006. Leanfaidh an Ghníomhaireacht leis an iarracht sonraí tionóisce faoi aerárthaí éadroma a fháil ó EASA MS chun anailís níos doimhne a sholáthar. Is cosúil, ó na sonraí teoranta atá ar fáil, go bhfuil difríocht mhór idir na tionóiscí eitleáin éadroim agus na cinn a bhaineann le haerárthaí níos mó. Bhí cliseadh nó mífheidhm a bhain le gléasra cumhachta i gceist maidir le líon mór tionóiscí le heitleán beag.

Toisc nach raibh ach sonraí dhá bhliain ar fáil, ní fhéadfaí aon treocht a fhorbairt. Chomh maith leis sin, toisc nach raibh sonraí iomlána ó EASA MS ann, cuireadh teorainn leis an anailís maidir le cúiseanna.

6.0 GNÍOMHARTHA SÁBHÁILTEACHTA NA GNÍOMHAIREACHTA

D'fhonn a chuid príomhchuspóirí a bhaint amach, téann EASA i mbun roinnt gníomhaíochtaí lena n-áirítear deimhniúchán, déanamh rialach agus caighdeánú. Chuaigh na gníomhaíochtaí seo i gcionn ar a struchtúr eagrúcháin i bhfoirm na stiúrthóireachtaí bainteacha. Téann an Stiúrthóireacht um Dheimhniúchán i mbun aerárthaí, innill agus córais nua nó láithreacha a dheimhniú, agus eile. Bíonn an Stiúrthóireacht um Dhéanamh Rialach i mbun rialacháin nua a bhaineann le sábháilteacht eitlíochta nó leasuithe ar rialacháin láithreacha a dhréachtadh, i measc gníomhaíochtaí eile. Tá sé mar chuspóir ag an Stiúrthóireacht um Chaighdeánú an tsábháilteacht a chaomhnú agus a chaighdeánú i ngach EASA MS. Chuige seo, téann an stiúrthóireacht seo i mbun roinnt gníomhaíochtaí lena n-áirítear údarais eitlíochta sibhialta, oibreoirí aerárthaigh agus páirtithe leasmhara eile i dtionscal na heitlíochta a iniúchadh.

6.1 Caighdeánú

Tréimhse chobhsaithé ba ea an bhliain 2007 um ghníomhaíocht chaighdeánaithe na Gníomhaireachta maidir le haer-acmhainneacht tosaigh agus leanúnach. Tharla sé seo tar éis trasdul ó phróiseas deonach, a díorthaíodh ó chóras na gComhúdarás Eitlíochta (JAA) a bhí ann roimhe sin, go dtí córas sainordaitheach a fhaigheann tacaíocht ó reachtaíocht cheart agus ó nósanna imeachta struchtúrtha a aibhsíodh i mí na Bealtaine 2006 nuair a eisíodh Rialachán (CE) Uimh. 736/2006 ón gCoimisiún ar mhodhanna oibre na Gníomhaireachta Eorpaí um Shábháilteacht Eitlíochta maidir le cigireachtaí caighdeánaithe a dhéanamh.

Cé go raibh an mhonatóireacht leanúnach ar bhonn tréimhsiúlacht dhá bhliain, rinneadh raon feidhme na gcuartheanna ar na tíortha is mó a roinnt, d'fhonn iniúchtaí níos géire a cheadú. I roinnt cásanna criticiúla, tugadh cuairteanna ar an scála céanna arís tar éis bliana.

Díreach mar a bhí pleanáilte, thug an Gníomhaireacht 28 gcuart ar fad i ndáil le haer-acmhainneacht leanúnach ⁽²⁾ agus 12 i ndáil le haer-acmhainneacht tosaigh ⁽³⁾.

Ar feitheamh leathnú théarmaí tagartha na Gníomhaireachta chun oibríochtaí agus ceadúnú píolótaí a chumhdach, rinneadh na hiniúchtaí seo mar chlár caighdeánaithe de chuid JAA, le foirne NAAanna, ceannairí foirne san áireamh de réir mar ab fhéidir sin. Tá cur síos gairid ar chuairteanna caighdeánaithe a tugadh ar son an JAA i dTábla 5.

² An Ghréig, An Bheilg, An Chipir, An Ghearmáin (NRW), An Ríocht Aontaithe, An Ungáir, An Phortaingéil, An Iorua, An Eastóin, An Íoslainn, An Fhrainc, An Pholainn, An Ísiltír, Monacó*, An Tuirc*, An Iodáil, Lucsamburg, An tSlóvaic, An tSlóivéin, An Laitvia, An Fhionlainn, An tSualainn, An Bhulgáir, An Rómáin, An Spáinn, An Eilvéis, An Chróit*, an tSeirbia* (*tugtha ar son an JAA).

³ An tSlóvaic, An Ghearmáin, An Eilvéis, An Liotuáin, An Iorua, An Pholainn, An Spáinn, Poblacht na Seice, An Fhionlainn, An tSualainn, An Phortaingéil, An Danmhairg..

TÁBLA 5 Cuairteanna caighdeánaithe

Aer-oibríochtaís	An Bhulgáir, An Danmhairg, An Spáinn, An Eastóin, An Íoslainn, An Ghréig, An tSlóivéin, Poblacht na Seice, An Pholainn, An Ostair, An tSlóvaic, An Ghearmáin
Gléasanna traenála sin-téiseacha (ionsamhlóirí)	An Fhionlainn, An Bheilg, An Iodáil, An Fhrainc, An Ríocht Aontaithe, An Ísiltír
Ceadúnú criú eitlete agus scrúdú dochtúra	An Ríocht Aontaithe, An Iorua, An tSeirbia, An Spáinn, An tSlóvaic, An tSlóivéin, Lucsamburg, Poblacht na Seice

6.2 Deimhniúchán

Cuireann an deimhniúchán go díreach le sábháilteacht eitlíochta, trí ghníomhaíochtaí deimhnithe a chur ar siúl a mbíonn sé mar thoradh leo go ndéantar táirgí, páirteanna agus fearas aerloingseoireachta a fhaomhadh ar fud an AE ag an leibhéal sábháilteachta is airde is féidir. Maidir leis seo, ní féidir le táirge aerloingseoireachta deimhniú a fháil ach nuair a chomhlíonann sé gach ceanglas sábháilteachta bainteach. D'eisigh an Ghníomhaireacht 7 000 deimhniú a bhain le dearadh ar fad i 2007.

Chomh maith leis na gníomhaíochtaí deimhnithe, tasc tábhachtach eile don Stiúrthóireacht um Dheimhniúchán ná aer-acmhainneacht tosaigh agus leanúnach na dtáirgí, páirteanna agus fearas aerloingseoireachta a chinntiú ar feadh a saolré ar fad. Tá grinnphróiseas aer-acmhainneachta leanúnach bunaithe ag an Stiúrthóireacht um Dheimhniúchán dá bhrí sin, a bhfuil sé mar aidhm aige tionóiscí a chosc. Tá an próiseas seo bunaithe ar shonraí a chuirtear ar fáil de bharr tuairisciú sainordaitheach teagmhas, imscrúduithe tionóiscí nó teagmhas, athbhreithnithe cineáldeartha, etc.

Tar éis an imscrúdaithe agus tar éis anailís a dhéanamh ar shealbhóir an deimhnithe, nó ar bhonn eolais ar bith eile, sonraíonn EASA gníomhartha cuí arbh fhéidir dá mbarr, dá measfaí go raibh cúinse míshábháilte ann, go n-eiseofaí treoracha aer-acmhainneachta (AD) chun go gcuirfí bearta cuí ceartaitheacha i gcrích faoi shainordú.

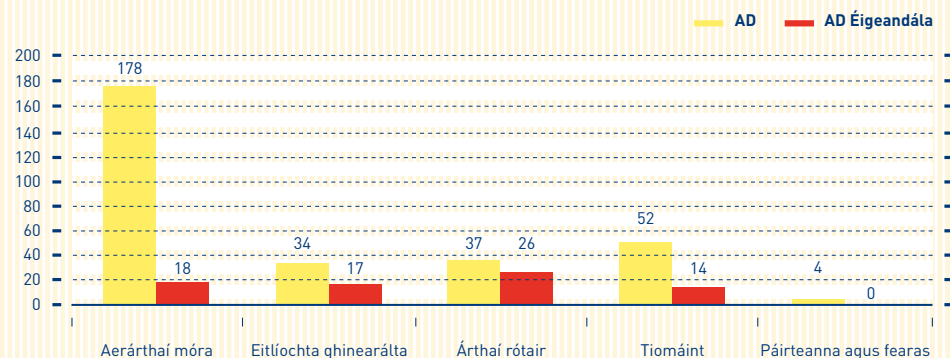
Sa bhliain 2007, d'eisigh an Ghníomhaireacht 305 AD agus 75 AD éigeandála, faoi shainordú. Tar éis Rannóg um 'Threoracha Aer-acmhainneachta, Bainistíocht Sábháilteachta agus Taighde' a bhunú sa bhliain 2007, déanann an Stiúrthóireacht um Dheimhniúchán soláthar le haghaidh comhsheasmhachta maidir leis an bpróiseas leanúnach aer-acmhainneachta.

Chomh maith leis sin, cuirtear bearta fadtéarmacha i gcrích, amhail Lónra Eolais um Aer-acmhainneacht a bhunú i gcomhar le hÚdarás Eitlíochta Sibhialta Singeapór (CAAS) tar éis chéad sheachadadh an A380 ó Airbus ar Singapore Airlines. Mar obair bhreise tar éis eisiúint ADanna de dheasca roinnt teagmhas maidir le cosa tuirlingthe agus an Bombardier Q400 (Dash 8) de chuid Scandinavian Airlines (SAS) i mí Mheán Fómhair agus i mí Dheireadh Fómhair 2007, tionóladh cruinnithe um athbhreithniú aer-acmhainneachta le feidhmeannaigh ó údaráis Lo-

chlannacha agus Cheadadacha chomh maith le hionadaithe ón mhonaróir eitleáin Bombardier agus ón mhonaróir comhpháirte Goodrich. Tá sé seo go léir mar chuid de chur chuige na Gníomhaireachta agus na Stiúrtóireachta um Dheimhniúchán maidir le, i measc rudaí eile, dian-chomhoibriú le páirtithe leasmhara Eorpacha agus neamh-Eorpacha trí shocruithe déthaobhacha agus líonra sábháilteachta nuálach a fhorbairt i gcomhar le Stáit éagsúla.

Dheimhnigh iniúchtaí rialta a rinne páirtithe neamhspleácha (amhail ICAO) go bhfuil an Gníomhaireacht/Stiúrtóireacht um Dheimhniúchán ar an mbóthar ceart maidir lena gcuid oibleagáidí a chomhlíonadh, agus go gcuireann siad le leibhéal ard sábháilteacht eitlíochta.

FIGIÚR 23 Líon ADanna agus ADanna éigeandála a eisíodh faoi shainordú sa bhliain 2007

6.3. Déanamh na Rialach

Tar éis dul i gcomhairle le páirtithe leasmhara, glacann an Gníomhaireacht clár bliantúil um dhéanamh rialach a fhoilsítear ar a suíomh idirlín. Forbraítear é agus suntas á thabhairt do roinnt critéar, lena n-áirítear taithí inseirbhíse atá faighte cheana, teicneolaíochtaí agus coincheapa nua atá ag teacht chun cinn maidir le hoibríochtaí nó le heagraíochtaí chomh maith le comhlíonadh oibleagáidí idirnáisiúnta. Cuireann an clár um dhéanamh rialach san áireamh freisin an gá atá le rialacha atá i gcoibhneas leis na rioscaí. Ar ghníomhartha príomha 2007 bhí na cinn atá liostaithe thíos.

- Obair a bhain le leathnú an chórais EASA maidir le comh-inoibritheacht agus rialú sábháilteachta aeradróm.
- Obair a bhain le haerárthaí a dearadh san Iar-Aontas Sóivéadach agus atá cláraithe faoi láthair in EASA MS a bheith á n-oibriú go fóill.
- Glacadh leasuithe ar an doiciméad ‘Certification specifications for large aeroplanes [Sonraíochtaí deimhniúcháin le haghaidh eitleán mór]’. Bhí na leasuithe seo dírithe ar na sonraíochtaí riachtanacha le haghaidh doirse, córas eitilte agus córas treoraíochta a fheabhsú; bhí siad dírithe chomh maith ar shaincheistean-na a bhaineann le heitilt in aimsir oighrithe agus ar shaincheistean-na maidir le tosca daonna.

- Glacadh leasuithe maidir le sonraíochtaí deimhnithe le haghaidh árthaí rótair móra agus beaga (héileacaptair), agus sonraíochtaí faoi eitilt agus faoi cháilíochtaí láimhsithe a fheabhsú.
- Glacadh leasuithe ar an doiciméad dar teidil ‘Certification specifications for engines [Sonraíochtaí deimhnithe le haghaidh inneall]’, a fheabhsaíonn sonraíochtaí maidir le córais rialaithe leictreonacha.
- Leasaíodh na caighdeáin um fheasacht tír-raoin agus um chórais rabhaidh, agus tugadh caighdeán nua isteach le haghaidh trasfhreagróirí um monatóireacht tánaisteach ar eitlíocht éadrom.
- Leasaíodh roinnt doiciméad eile a bhain le modhanna comhlíonta inghlactha. Bhain na doiciméid seo le topaicí éagsúla, lena n-áirítear struchtúir aerárthaigh ag dul in aois, cead eitilte agus ceadúnais um chothabháil aerárthach.

Tarraingíonn an tAthbhreithniú sábháilteachta bliantúil seo aird ar na rátaí tionóisce arda i réigiúin áirithe den domhan. Tá sé mar aidhm ag an Stiúrthóireacht um Dhéanamh Rialach dul i ngleic le ceisteanna faoi aerárthach a bheith ag eitilt ó réigiún faoi rialú níos laige, le cabhair an dá bhirt seo a leanas, atá á bhforbairt faoi láthair:

- faomhadh oibreoirí tríú tíortha;
- cláir um chúnamh teicniúil.

Maidir le haeriompar tráchtála le heitleáin, tá na bearta seo a leanas curtha i gcrích.

- ‘Deimhniú um oiriúnacht oibriúcháin’ a fhorbairt a shonróidh íos-siollabas le haghaidh clár rátála um chineál criú eitilte, chomh maith le nithe eile. Is dócha go laghdóidh an beart sábháilteachta seo an baol maidir le CFIT agus LOC-I.
- Ba chóir go laghdófar an baol tionóisce a bhaineann leis an gcóras tiomána de bharr na bhfeabhsuithe i ‘Certification specifications for large aeroplanes [Sonraíochtaí deimhnithe le haghaidh eitleán mór]’ maidir le foláirimh bhreosla íseal-leibhéil. D’fhéadfadh obair dá leithéid ar dhoirse éalaithe agus ar bhlaicéid inslithe theirmeacha laghdú a dhéanamh ar iarmhairtí a bhaineann le dóiteáin iarthuinseamhacha.
- Ar deireadh, ba chóir go ndéanfar iontaofacht chórais a mhéadú de bharr na sonraíochtaí feabhsaithe um chórais sreangaithe leictirigh.

Maidir le haeriompar tráchtála le héileacaptair, tá sonraíochtaí láithreacha héileacaptair á leasú agus tá ábhar rialúcháin á fhorbairt. Sonróidh an t-ábhar seo íos-siollabas le haghaidh clár rátála um chineál criú eitilte, chomh maith le nithe eile. Is dócha go laghdóidh na gníomhaíochtaí seo an baol do héileacaptair maidir le CFIT agus caillteanas smachta.

6.4 SAFA

Sheol An Chomhdháil Eitlíochta Sibhialta Eorpach (ECAC) an clár SAFA ar dtús sa bhliain 1996; ní raibh sé bunaithe ar bhonn dleathach ceangailteach Eorpach ach ar thiomantas stiúrthóirí ginearálta na mBallstát ECAC a bhí rannpháirteach.

Ar 30 Aibreán 2004, foilsíodh Treoir 2004/36/EC ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ar shábháilteacht aerárthaí tríú tíortha a úsáideann aerfoirt de chuid an Chomhphobail ('treoir SAFA' mar a ghlaotar uirthi), lena gcruthaítear oibleagáid dlíthiúil ar Bhallstáit AE iniúchtaí rampa a dhéanamh ar 'aerárthaí tríú tíortha' a bhíonn ag tuirlingt ag a n-aerfoirt.

I ngach Stát rannpháirteach de chuid SAFA, is féidir iniúchadh rampa a dhéanamh ar aerárthaí (tríú tíortha i gcás Ballstát AE nó iasachta i gcás Stát neamh-AE ECAC), a bhaineann go príomha le doiciméid agus lámhleabhair an aerárthaigh, ceadúnais an chriú eitle, staid dealraitheach an aerárthaigh, trealamh sainordaitheach sábháilteachta cábáin a bheith ann agus an staid ina bhfuil sé. Tá na hiniúchtaí seo bunaithe ar chaighdeán ábhartha de chuid ICAO.

Ó 1 Eanáir 2007 i leith, is é an Coimisiún Eorpach, le cabhair ón Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Eitlíochta (EASA), atá freagrach as an gclár EC SAFA a bhainistiú agus a fhorbairt a thuilleadh. Dá bhrí sin aistríodh gníomhaíochtaí comhordaithe SAFA ó na Comhúdaráis Eitlíochta (JAA) go dtí an Ghníomhaireacht.

Chomh maith leis sin, aistríodh bunachar sonraí SAFA ó JAA go dtí áitribh EASA i Köln go rathúil, agus tá sé á nuashonrú go mór faoi láthair le feabhsuithe agus gnéithe nua (e.g. gnéithe Gréasán-bhunaithe).

Rinneadh anailís rialta ar bhonn trí mhí chomh maith le hanailís ad hoc ar iarratas ón gCoimisiún chun tacú le cinntí 'dúliosta'. Tá anailís ar shonraí SAFA tar éis táscairí tábhachtacha a sholáthar maidir le leibhéal sábháilteachta foriomlán na n-aerlíní a bhíonn ag oibriú san Eoraip. Bhí sé seo cuiditheach ó thaobh guaiseanna féideartha a aithint agus spriocaimsiú cáilíochtúil a dhíriú.

Ar deireadh, mar thacaíocht le beartas an Choimisiúin um chomhoibriú idirnáisiúnta maidir le malartú sonraí sábháilteachta, tá tús curtha le cainteanna teicniúla trialacha le FAA um chomhroinnt sonraí idir an clár EC SAFA agus an clár Iasdex FAA.

6.5 Tionscnamh Sábháilteachta Straitéiseach na hEorpa (ESSI)

Comhpháirtíocht dheonach um shábháilteacht eitlíochta a chistítear go príobháideach is ea Tionscnamh Sábháilteachta Straitéiseach na hEorpa (ESSI) idir EASA, rialtóirí eile agus an tionscal. Tá sé mar aidhm aige sábháilteacht eitlíochta a fheabhsú a thuilleadh san Eoraip agus le haghaidh an tsaoránaigh Eorpaigh ar fud an domhain. Seoladh ESSI ar 27 Aibreán 2006 mar chomharba ar an gComh-Thionscnamh um Shábháilteacht Eitlíochta (JSSI) de chuid na gComhúdarás Eitlíochta (JAA).

Le haghaidh liosta iomlán na n-eagraíochtaí rannpháirteacha, téigh go dtí suíomh Idirlín EASA (www.easa.europa.eu/essi).

Mar is dual d'oidhreacht an JSSI, déanann an ESSI an comhoibriú a chothabháil agus a fhorbairt a thuilleadh leis an bhFoireann Sábháilteachta Eitlíochta Tráchtála (CAST), Údaráis Fheidearálacha Eitlíochta na SA (FAA) agus an Foras um Shábháilteacht Eitilte (FSF). Ceann de na mórthionscnaimh shábháilteachta foirne is ea ESSI, agus is maith ann é ar an bhfís domhanda um shábháilteacht eitlíochta (GASR). Soláthraíonn sé meicníocht chun tionscnaimh shábháilteachta a chomhordú laistigh den Eoraip agus i gcomhar leis an gcuid eile den domhain.

6.5.1 Foirne sábháilteachta ESSI

Tá trí pháirt san ESSI: Foireann Sábháilteachta Eitlíochta Tráchtála na hEorpa (ECAST), Foireann Sábháilteachta Héileacaptair na hEorpa (EHEST), agus Foireann Sábháilteachta Eitlíochta Ginearálta na hEorpa (EGAST).

Foireann Sábháilteachta Eitlíochta Tráchtála na hEorpa (ECAST)

Seoladh ECAST ar 12 Deireadh Fómhair 2006. Tugann sé aghaidh ar oibríochtaí aerárthaigh móir. Tá os cionn 50 eagraíocht rannpháirteach ann; is é comhionann Eorpach CAST.

Déanann ECAST monatóireacht san Eoraip ar chomhlíonadh na bpleananna gníomhaíochta a fuarthas ón JSSI. Tá na pleananna seo ag iarraidh laghdú a dhéanamh ar an mbaol tionóisce maidir le heitilt rialaithe isteach i dtír-raon (CFIT), ascnamh agus tuirlingt, agus cailteanas smachta.

Go comhthreomhar, sa bhliain 2007 d'fhorbair ECAST próiseas nua tríphasach:

- Pas 1: Saincheistanna sábháilteachta a aithint agus a roghnú;
- Pas 2: Anailís ar shaincheistanna sábháilteachta; agus
- Pas 3: Pleananna gníomhaíochta a fhorbairt, a chur i bhfeidhm agus monatóireacht a dhéanamh orthu.

Cuireadh tús le Pas 1 i mí Aibreáin 2007. Ba é an cuspóir ná tosaíochtaí a aithint maidir lena thuilleadh oibre de chuid ECAST bunaithe ar thrí chritéar: tábhacht na sábháilteachta, clúdach (an méid atá na hábhair clúdaithe cheana in obair shábháilteachta eile) agus ceistanna maidir le costais agus sochair ardleibhéil nó measúnú tionchair.

Sa bhliain 2008 sheol ECAST dhá ghrúpa oibre um chórais bainistíocht sábháilteachta agus um shábháilteacht ar talamh, mar chuid de Phas 2.

Foireann Shábháilteacht Héileacaptair na hEorpa (EHEST)

Seoladh EHEST ar 14 Samhain 2006. Cruinníonn sé le chéile monaróirí móra aerfráma, innill agus córas héileacaptair, oibreoirí, rialtóirí, cumainn héileacaptair agus phiólótaí, eagraíochtaí taighde, imscrúdaitheoirí tionóisce ó ar fud na hEorpa agus roinnt oibreoirí míleata.

Chomh maith leis sin is é EHEST an chomhpháirt Eorpach den bhFoireann Sábháilteachta Héileacaptair Idirnáisiúnta (IHST). Tá foirne réigiúnacha bunaithe ag IHST ar fud an domhain, lena n-áirítear ceann san Eoraip.

Tá EHEST tiomanta do sprioc an IHST, laghdú 80 % ar an ráta tionóisce héileacaptair ar fud an domhain, a bhaint amach faoi 2016.

Bhunaigh EHEST an Fhoireann Anailíse Eorpach um Shábháilteacht Héileacaptair (EHSAT) agus é mar chuspóir aici anailís a dhéanamh ar thionóiscí héileacaptair Eorpacha, le cabhair ó phróiseas de chuid IHST a cuireadh in oiriúint.

Tá níos mó ná 50 eagraíocht rannpháirteach in EHEST faoi láthair. Astusan tá thart ar 30 rannpháirteach in EHSAT. Chun tabhairt faoin éagsúlacht teangacha a úsáidtear i dtuarascálacha tionóisce agus chun an úsáid is fearr a bhaint as acmhainní, tá EHSAT tar éis foirne anailíse réigiúnacha a bhunú.

Cuirfear torthaí na bhfoirne réigiúnacha i láthair ag Comhdháil Eorpach IHST 2008 i Helitech, Estoril, An Phortaingéil, ar 13 Deireadh Fómhair 2008.

Foireann Sábháilteachta Eitlíochta Ginearálta na hEorpa (EGAST)

Tionóladh cruinniú bunaidh Fhoireann Sábháilteachta Eitlíochta Ginearálta na hEorpa (EGAST) ag EASA ar 17 Deireadh Fómhair 2007. Bhí breis is 60 ionadaí ón bpobal eitlíochta ginearálta ó ar fud na hEorpa rannpháirteach.

‘General aviation has a high priority for the European Aviation Safety Agency [Tá an eitlíocht ghinearálta mar ardthosaíocht ag an nGníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Eitlíochta]. EGAST is a new venture in Europe and a challenge [Fiontar nua san Eoraip agus dúshlán is ea EGAST]. The Agency welcomes the wide participation of the aviation community, as part of its overall efforts to revitalise general aviation,’ [Fáiltíonn an Gníomhaireacht roimh rannpháirtíocht leathan an phobail eitlíochta, mar chuid den iarracht foriomlán atá á dhéanamh aici an eitlíocht ghinearálta a athbheochan] arsa Patrick Goudou, Stiúrthóir Feidhmiúcháin EASA ag an seisiún oscailte.

Pobal scaipthe is ea an eitlíocht ghinearálta, déanta de chomhpháirteana an-éagsúla amhail eitlíocht ghnó, obair aerga, spórt aeir agus gníomhaíochtaí áineasa. Clúdaíonn an eitlíocht áineasa féin speictream leathan de ghníomhaíochtaí ar eitilt ó eitilt chumhachta, balúnú agus faoileoireacht go heitilt mhíonleáin, parafaoileoireacht agus faoileoireacht chrochta. Freagraíonn EGAST don ghá atá le hiarracht chomhordaithe Eorpach.

Ag tógáil ar na tionscnaimh eitlíochta ginearálta san Eoraip, cruthaíonn EGAST fóram chun an tsábháilteacht a chothú, bailiú agus anailísiú sonraí a fheabhsú, agus dea-chleachtas a roinnt, lena n-áirítear dea-chleachtas um bhainistíocht sábháilteachta.

Lena thuilleadh eolais a fháil, féach ar shuíomh Idirlín ESSI (www.easa.europa.eu/essi).

AGUISÍN

Aguisín 1: Nótaí ginearálta ar bhailiú agus ar chaighdeán sonraí

Níl na sonraí atá curtha i láthair iomlán. Maidir le haerárthaí éadroma, tá faisnéis ar iarraidh ó roinnt Ballstát. Cheal torthaí imscrúduithe a bheith ar fáil go pras, agus cheal sonraí a bheith á soláthar go hiomlán agus go tráthúil ag na Stáit, ní féidir leis an nGníomhaireacht pictiúr iomlán a chur i láthair maidir leis na gnéithe uile den tsábháilteacht eitlíochta san Eoraip.

Leanfaidh an Ghníomhaireacht lena cuid iarrachtaí sonraí tionóisce um aerárthaí éadroma a fháil le haghaidh athbhreithnithe sábháilteachta bliantúla sa todhchaí, agus tá sí ag súil le sonraí níos cuimsithí de réir mar a bhíonn na córais tuairiscithe agus tuiscint ar an easpa sonraí ag fás san EASA MS.

Tá sé soiléir ó bheith ag obair leis na sonraí nach bhfuil mórán maitheasa ag baint le tacsanomaíocht CICTT um chatagóirí teagmhais nuair a úsáidtear í maidir le héileacaptair, aerárthaí éadroma agus gníomhaíochtaí eitlíochta eile lena n-áirítear faoileoireacht chrochta nó léimneach pharasiúit. Caithfear cineálacha nua cur chuige a fhorbairt chun na cúraimí sábháilteachta sa chuid seo den chóras eitlíochta a rianú níos fearr. Ba chóir smaoineamh ar shainchatagóirí a fhorbairt le haghaidh oibríochtaí dá leithéid. Rachaidh an Ghníomhaireacht i gcomhairle lena comhpháirtithe maidir le haghaidh a thabhairt ar an gceist seo.

Maidir le haerárthaí níos mó, tá na sonraí chomh hiomlán leis an tuairisciú tionóisce a rinne Stáit leis an ICAO de réir Iarscríbhinn 13. Léirigh seiceálacha nach dtuairiscíonn gach Stát go hiomlán agus in am leis an ICAO.

Aguisín 2: Sainmhínithe agus Acrainmneacha

A2-1: Ginearálta

AD	Treoir Aer-acmhainneachta: fógra d'únéirí agus d'oibreoirí aerárthaí maidir le saincheistean aitheanta a bhaineann le múnla áirithe aerárthaigh, inneall, eitleonaic nó córas eile.
Obair Aerga (AW)	Oibríocht aerárthaigh ina n-úsáidtear aerárthach le haghaidh seirbhísí speisialaithe, amhail talmhaíocht, tógáil, fótagrafaíocht, suirbhéireacht, breathnú agus patról, cuardach agus tarrrtháil, nó fógraíocht aerga.
ATM	Bainistíocht Aerthrachta
Aeriompar tráchtála (CAT)	Oibríocht aerárthaigh a bhaineann le hiompar paisinéirí, lastais nó poist le haghaidh íocaíochta nó fruilithe.
CAST	Foireann Sábháilteachta Eitlíochta Tráchtála. Is é ECAST an tionscnamh Eorpach.
CICTT	Foireann Tacsanomaíochta Coiteann CAST-ICAO
CNS	Cumarsáid, Loingseoireacht agus Faire/Bainistíocht Aerthrachta
EASA	An Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Eitlíochta
EASA MS	Ballstáit na Gníomhaireachta Eorpaí um Shábháilteacht Eitlíochta. Is iad na Stáit seo ná 27 mBallstát an Aontais Eorpaigh móide An Íoslainn, Lichtinstéin, An Iorua agus An Eilvéis.
Tionóisc mharfach	Tionóisc a raibh ar a laghad bás amháin mar thoradh uirthi, criú eitilte agus/nó paisinéir nó ar an talamh, laistigh de 30 lá ón tionóisc. (Foinse: ICAO larscríbhinn 13)
Aerárthaí cláraithe iasachta	Gach aerárthach nach bhfuil cláraithe i gceann de na EASA MS
Eitlíocht ghnearálta (GA)	Oibríocht aerárthaigh seachas oibríocht aeriompar tráchtála nó oibríocht oibre aerga
ICAO	An Eagraíocht Eitlíochta Sibhialta Idirnáisiúnta
Aerárthach éadrom	Aerárthach a bhfuil uas-mhais éirithe dheimhnithe faoi bhun 2,251 kg aige.
MTOM	Uas-mhais éirithe dheimhnithe
SAFA	Meastóireacht sábháilteachta ar aerárthaí iasachta
Aersheirbhís Sceidealta	Aersheirbhís atá ar fáil don phobal agus a fheidhmíonn de réir tráthchlár foilsithe nó chomh rialta sin is go bhfuil sí ina sraith córasach so-aitheanta eitiltí atá ar fáil le haghaidh réamháiritiú díreach ag baill an phobail.
SISG	Grúpa Staidéir Táscaire Sábháilteachta an ICAO
Aerárthach tríú tíre	Aer-árthach nach n-úsáidtear nó nach n-oibrítear faoi réir údarás inniúil de chuid Ballstát den AE.

A2-2: Acrainmneacha catagóirí tionóisce

ARC	Teagmháil Mhínormálta le Rúidbhealach
AMAN	Ainliú grod
ADRM	Aeradróm
ATM	ATM/CNS
CÁBÁN	Eachtraí sábháilteachta cábáin
CFIT	Eitilt rialaithe isteach i nó i dtreo tír-raoin
EVAC	Aslonnú
F-NI	Tine/deatach (neamhthuineamhach)
F-POST	Tine/deatach (iarthuineamhach)
BREOSLA	A bhaineann le breosla
GCOL	Imbhualadh talún
RAMP	Láimhseáil talún
OIGHEAR	Oighriú
LOC-G	Caillteanas smachta – Talún
LOC-I	Caillteanas smachta – San Eitilt
LALT	Oibríochtaí airde bheag
MAC	Airprox / Foláireamh TCAS / Caillteanas scartha / neas imbhuailtí san aer / imbhualadh san aer
OTHR	Eile
RE	Turas rúidbhealaigh
RI-A	Ionradh rúidbhealaigh – Ainmhi
RI-VAP	Ionradh rúidbhealaigh – feithicil, aerárthach nó duine
SEC	Cúrsaí slándála
SCF-NP	Mífheidhm nó teip córais/comhpháirte (neamh ghléasra cumhachta)
SCF-PP	Mífheidhm nó teip córais/comhpháirte (gléasra cumhachta)
TURB	Teagmháil suaiteachta
USOS	Fo-aimsíú/taraimsíú
UNK	Anaithnid nó neamhchinntithe
WSTRW	Fiaradh gaoithe nó stoirm thoirní

Is féidir catagóirí tionóisce a úsáid chun teagmhais a aicmiú ag leibhéal ard d'fhonn anailís ar na sonraí a cheadú. D'fhorbair an CICTT na catagóirí tionóisce a úsáidtear san Athbhreithniú sábháilteachta bliantúil seo. Faigh sonraí breise faoi bhfoireann seo agus faoi na catagóirí tionóisce ar an suíomh Idirlín (<http://intli-viationstandards.org/index.html>).

Aguisín 3: Liosta figiúirí agus táblaí**A3-1: Liosta figiúirí**

Figúr 1	Básanna paisinéirí ar fud an domhain in aghaidh 100 milliún de mhílte paisinéara, oibríochtaí iompar poiblí sceidealta, seachas gníomhartha trasnaíochta neamhdhleathacha	07
Figúr 2	Ráta na dtionóiscí ar fud an domhain ina bhfuair paisinéirí bás in aghaidh 10 milliún eitilt, oibríochtaí iompar tráchtála sceidealta, seachas gníomhartha trasnaíochta neamhdhleathacha	08
Figúr 3	Ráta na dtionóiscí marfacha in aghaidh 10 milliún eitilt in aghaidh an réigiúin dhomhanda (2000–07, oibríochtaí paisinéara sceidealta agus oibríochtaí lastais)	09
Figúr 4	Tionóiscí marfacha — cláraithe EASA MS agus cláraithe iasachta	11
Figúr 5	Rátaí tionóisce marfaí d'oibríochtaí paisinéara sceidealta — cláraithe EASA MS agus cláraithe iasachta	11
Figúr 6	Tionóiscí marfacha in aghaidh chineál na hoibríochta — Eitleáin iasachta	13
Figúr 7	Tionóiscí marfacha in aghaidh chineál na hoibríochta — EASA MS	13
Figúr 8	Catagóirí tionóisce — EASA MS	14
Figúr 9	Céatadán de thionóiscí a sannadh do na ceithre chatagóirí is airde agus don chatagóir CFIT	15
Figúr 10	Líon tionóiscí marfacha — héileacaptair cláraithe EASA MS agus cláraithe iasachta	17
Figúr 11	Líon tionóiscí marfacha de réir chineál na hoibríochta — héileacaptair cláraithe EASA MS agus cláraithe iasachta	17
Figúr 12	Catagóirí tionóisce na dtionóiscí marfacha — Héileacaptair, cláraithe EASA MS agus cláraithe iasachta	19
Figúr 13	Céatadán na gceithre chatagóirí tionóisce is airde — Tionóiscí marfacha— Oibríochtaí aeriompar tráchtála héileacaptair , EASA MS agus an chuid eile den domhan	20
Figúr 14	Eitleáin os cionn 2 250 kg — Tionóiscí marfacha — EASA MS	21
Figúr 15	Héileacaptar os cionn 2 250 kg — Tionóiscí marfacha — EASA MS	21
Figúr 16	Eitlíocht ghinearálta — Eitleáin os cionn 2 250 kg — Tionóiscí marfacha, aerárthaí cláraithe EASA MS agus cláraithe iasachta	23
Figúr 17	Obair aerga — Eitleáin os cionn 2 250 kg — Catagóirí tionóisce marfaís	24
Figúr 18	Tionóiscí marfacha san eitlíocht ghnó — cláraithe EASA MS agus cláraithe iasachta	25
Figúr 19	Aerárthaí faoi bhun 2 250 kg, EASA MS — Tionóiscí marfacha, cineál oibríochta, 2006–07	27
Figúr 20	Aerárthaí faoi bhun 2 250 kg, EASA MS — Tionóiscí marfacha, cineál aerárthaigh, 2006–07	27
Figúr 21	Aerárthaí faoi bhun 2 250 kg, EASA MS — Dáileadh na gcatagóirí tionóisce, 2006	28
Figúr 22	Aerárthaí faoi bhun 2 250 kg, EASA MS — Dáileadh na gcatagóirí tionóisce, 2006	28
Figúr 23	Líon ADanna agus ADanna éigeandála a eisíodh faoi shainordú sa bhliain 2007	32

A3-2 Liosta táblaí

Tábla 1	Forbhreathnú ar líon iomlán na dtionóiscí agus na dtionóiscí marfacha le haghaidh aerárthaí cláraithe EASA MS	10
Tábla 2	Forbhreathnú ar líon iomlán na dtionóiscí agus na dtionóiscí marfacha le haghaidh héileacaptar cláraithe EASA MS amháin	16
Tábla 3	Aerárthaí os cionn 2 250 kg — Líon na dtionóiscí, na dtionóiscí marfacha agus na mbásanna de réir chineál aerárthaigh agus chineál oibrithe — Aerárthaí cláraithe EASA MS amháin	22
Tábla 4	Tionóiscí, tionóiscí marfacha agus básanna bainteacha — Aerárthaí a raibh mais faoi bhun 2 250 kg acu, de réir na bliana agus na catagóire aerárthaigh	26
Tábla 5	Cuairteanna caighdeánaithe	31

Aguisín 4: Liostú na dtionóiscí marfacha (2007)

Sna táblaí seo a leanas tá liostú na dtionóiscí marfacha sa bhliain 2007 a bhain le hoibríochtaí aeriompar tráchtála le heitleáin a raibh uas-mhais éirithe dheimhnithe os cionn 2 250 kg acu amháin.

MS

Dáta	Stát inar tharla	Cineál aerárthaigh	Cineál Oibríochta	Básanna ar bord	Básanna ar talamh
25.1.2007	An Fhrainc	Fokker 100	Paisinéar	0	1
9.8.2007	Polainéis na Fraince	De Havilland DHC6-300	Paisinéar	20	0
9.12.2007	An Úcráin	Beech 90 King Air	Paisinéar	5	0

Aerárthaí cláraithe sa chuid eile den domhan (cláraithe iasachta)

Dáta	Stát inar tharla	Cineál aerárthaigh	Cineál Oibríochta	Básanna ar bord	Básanna ar talamh
1.1.2007	An Indinéis	Boeing 737-400	Paisinéar	102	0
5.1.2007	An Tansáin	Piper PA-31-350	Paisinéar	1	0
5.1.2007	An tSúdáin	Antonov An-26B	Paisinéar	0	1
7.1.2007	Ceanada	Beech 100 King Air	Tacsaí aeir	1	0
9.1.2007	An Iaráic	Antonov An-26B	Paisinéar	34	0
9.1.2007	Meicsiceo	Learjet 24	Lastas	2	0

Dáta	Stát inar tharla	Cineál aerárthaigh	Cineál Oibríochta	Básanna ar bord	Básanna ar talamh
12.1.2007	Stáit Aontaithe Mheiriceá	Cessna 525 Citationjet	Farantói-reacht/suíomh	2	0
18.1.2007	An Bhrasaíl	Beech 55/95-55 Baron	Tacsaí aeir	2	0
6.2.2007	Stáit Aontaithe Mheiriceá	Beech 200 King Air	Farantói-reacht/suíomh	3	0
9.2.2007	Stáit Aontaithe Mheiriceá	Beech 18	Lastas	1	0
12.2.2007	An Congó	McDonnell-Douglas DC-9	Anaithnid	0	1
7.3.2007	An Indinéis	Boeing 737-400	Paisinéar	21	0
14.3.2007	An Bhrasaíl	North American Commander 500	Tacsaí aeir	4	0
17.3.2007	Cónaidhm na Rúise	Tupolev TU-134	Paisinéar	6	0
23.3.2007	An tSomáil	Ilyushin IL-76	Lastas	11	0
30.3.2007	Nua-Ghuine Phapua	Embraer 110 Bandeirante	Lastas	2	0
1.4.2007	Ceanada	Piper PA-31	Farantói-reacht/suíomh	1	0
25.4.2007	An Ghuáin	Britten-Norman BN-2A Islander	Paisinéar	3	0
5.5.2007	Camarún	Boeing 737-800	Paisinéar	114	0
17.5.2007	An Congó	Let L410UVP	Lastas	3	0
2.6.2007	Ceanada	De Havilland DHC3 Turbo-Otter	Tacsaí aeir	1	0
4.6.2007	Stáit Aontaithe Mheiriceá	Cessna 550 Citation II	Paisinéar	6	0
15.6.2007	An Iaráin	Embraer 110 Bandeirante	Lastas	0	1
21.6.2007	An Congó	Let L410UVP	Paisinéar	1	0
23.6.2007	Éimin	De Havilland DHC6 Twin Otter	Paisinéar	1	0
25.6.2007	An Chambóid	Antonov An-24	Paisinéar	22	0
28.6.2007	Angóla	Boeing 737-200	Paisinéar	5	1
5.7.2007	Meicsiceo	North American Sabreliner	Lastas	3	6
8.7.2007	Ceanada	De Havilland DHC6 Twin Otter	Paisinéar	1	0
10.7.2007	Stáit Aontaithe Mheiriceá	Boeing 737-200	Paisinéar	1	0

AGUISÍN

Dáta	Stát inar tharla	Cineál aerárthaigh	Cineál Oibríochta	Básanna ar bord	Básanna ar talamh
17.7.2007	An Bhrasaíl	Airbus A320	Passenger	187	12
18.7.2007	An Congó	Antonov An-24	Passenger	10	0
23.7.2007	An Aetóip	Antonov An-26	Lastas	3	6
24.7.2007	Stáit Aontaithe Mheiriceá	De Havilland DHC2 Beaver	Fámaireacht	5	0
29.7.2007	Cónaidhm na Rúise	Antonov An-12	Lastas	7	0
5.8.2007	Stáit Aontaithe Mheiriceá	Beech 90 King Air	Paisinéar	5	0
16.8.2007	Stáit Aontaithe Mheiriceá	De Havilland DHC2 Beaver	Fámaireacht	5	0
22.8.2007	An Bhrasaíl	Embraer 110 Ban-deirante	Tacsaí aeir	2	0
26.8.2007	An Congó	Antonov An-32	Lastas	10	0
7.9.2007	An Congó	Antonov An-12	Lastas	8	0
16.9.2007	An Téalainn	McDonnell-Douglas MD 82	Paisinéar	90	0
20.9.2007	Stáit Aontaithe Mheiriceá	Short SC.7 Skyvan	Farantói-reacht/suíomh	1	0
24.9.2007	An Congó	Let L410UVP	Paisinéar	1	0
4.10.2007	Stáit Aontaithe Mheiriceá	Raytheon 90 King Air	Farantói-reacht/suíomh	3	0
4.10.2007	An Congó	Antonov AN-26	Paisinéar	17	28
8.10.2007	An Cholóim	Let L410UVP	Paisinéar	18	0
14.10.2007	An Cholóim	Beech 200 King Air	Farantói-reacht/suíomh	5	2
25.10.2007	Ceanada	Beech 100 King Air	Tacsaí aeir	2	0
4.11.2007	An Bhrasaíl	Learjet 35A	Farantói-reacht/suíomh	2	6
8.11.2007	An tSúdáin	Antonov An-12	Lastas	0	2
26.11.2007	Stáit Aontaithe Mheiriceá	Cessna 310R	Farantói-reacht/suíomh	1	0
30.11.2007	An Tuirc	McDonnell-Douglas MD 83	Paisinéar	57	0
5.12.2007	Stáit Aontaithe Mheiriceá	Cessna 208 Caravan	Lastas	2	0

SÉANADH

Is ar mhaithe le faisnéis amháin iad na sonraí tionóisce curtha i láthair anseo. Gnóthaíodh iad ó bhunachair sonraí Ghníomhaireachtaí cuimsithe de sonraí ón ICAO agus tionscal na heitlíochta. Léiríonn sé feacht ag an am a ghineadh an tuarascáil.

Cé go bhfuiltear tar éis gach cúram a thógáil in ábhar na tuarascála a ullmhú chun earráidí a sheachaint, ní sholáthraíonn an Ghníomhaireacht aon bharánta maidir le cruinneas, iomláine nó reathacht an ábhair. Ní bheidh an Ghníomhaireacht faoi dhliteanas le haghaidh aon chineál damáistí nó éilimh nó ráchairt eile tabhairthe mar thoradh ar sonraí míchearta, neamhleora nó neamhbhailí, nó ag teacht chun cinn ó nó i gcomhar le húsáid, cóipeáil, nó taispeáint an ábhair, chomh fada agus atá ceadaithe ag dlíthe Eorpacha agus náisiúnta. Ní ceart an t-eolas atá cuimsithe sa tuarascáil seo a fhorléiriú mar chomhairle dhlíthiúil.

Má theastaíonn eolas breise nó soiléiriú uait maidir leis an doiciméad seo, téigh i dteagmháil le Rannóg Cumarsáide EASA (communications@easa.europa.eu).

Tá eolas ar an nGníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Eitlíochta ar fáil ar an Idirlíon freisin (www.easa.europa.eu).

INPHRIONTA

An Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Eitlíochta
Roinn Taighde agus Anailíse Sábháilteachta
Ottoplatz 1
D-50679 Köln

Tel. (49-221) 89 99 00 00
Fax (49-221) 89 99 09 99

www.easa.europa.eu

Údaraítear atáirgeadh má thugtar aitheantas don fhoinsé.

EASA

Ottoplatz 1, 50679 Cologne, Germany
www.easa.europa.eu

TO-AA-08-001-GA-C

